

ÅRSBERETNING

2017

Dansk Sprognævn

Dansk Sprognævn

NYT
Nyheder
Nyt fra Sprognævnet
Register over NIS
Ekstramateriale til NIS

RETSKRIVNING
Søg i Retkrivningsbogen
Retkrivningsregler
Ornamatik og komma
Om Retkrivningsbogen
80 gennem historien

NYE ORD I DANSK
Om nye ord i dansk
Bøger og artikler
Nyordlister

SPØRGTELEFONEN
SKOLETJENESTEN

UGOVELSER

Retkrivningsbogen
Sproghjælp
Nye ord i dansk
Vores hovedopgaver

Seg i dansk Egenopgaver

Seg i Retkrivningsbogen
Få hjælp til typiske problemer
Seg i nye ord fra 1955 og frem

Dansk Sprognævn

Retkrivningsbogen
Sproghjælp
Nye ord i dansk
Vores hovedopgaver

Seg i dansk Egenopgaver

Seg i Retkrivningsbogen
Få hjælp til typiske problemer
Seg i nye ord fra 1955 og frem

sproget.dk

Indgangen til... Med danske sprog

Søg på alt der vedrører det danske sprog

På sproget.dk får du svar på spørgsmål om grammatik, stavning, sprogløst m.m. Du kan teste dine sprogkundskaber, lege med sproget, dele sjove smuttere og meget mere...

Indtast din søgning

Ersmøgning | Hjælp til søgning | Se hvad du søger |

Nyheder

15/06 2018 Engelske ord i dansk

14/06 2018 Den Danske Ordbog udvides med ord

12/06 2018 Nordic Interdisciplinary Conference

06/06 2018 Svensk-Dansk Ordbog er udkommet gratis på nettet

31/05 2018 Der findes 8.475 sprog – og nye kommer til

dansktegnsprog.dk

Her kan du blive klogere på dansk tegnsprog.

SPØRGESMÅL

Lær at sætte komma

Med dette gratis kursus lærer du at sætte de rigtige kommaer. Du vælger selv om du vil lære at sætte kommaer med eller uden startkomma. Og ja, din tekst er kommatere korrekt. Vi har sat komma i overensstemmelse med de anbefalede kommaeregler.

edutasia Dansk Sprognævn

Både denne side og alle hurtige anvendelser kræver at du er logget ind. Du accepterer cookies ved at klikke videre eller ved at trykke på 'Log ind'.

NYT FRA SPROGNÆVNET

MARTS 2017

Dansk Sprognævn

INDHOLD

Velkommen til den første digitale udgave af Nyt fra Sprognævnet

Leder
Velkommen til den første digitale udgave af Nyt fra Sprognævnet!

Årets ord
Siden 2008 har Sprognævnet på DR P1 samarbejdet med Sprognævnet kaldet Årets ord.

Må man blande store og små bogstaver?
Hvad er forskellen på andre ord – endelig – helt?

Spørgsmål & svar
Er dansk en sprog?
Er der plads til muligheden?
Er det en anden eller en anden?
Er det en anden eller en anden?

Velkommen til den første digitale udgave af Nyt fra Sprognævnet

INDHOLD

Leder
Velkommen til den første digitale udgave af Nyt fra Sprognævnet!

Årets ord
Siden 2008 har Sprognævnet på DR P1 samarbejdet med Sprognævnet kaldet Årets ord.

Må man blande store og små bogstaver?
Hvad er forskellen på andre ord – endelig – helt?

Spørgsmål & svar
Er dansk en sprog?
Er der plads til muligheden?
Er det en anden eller en anden?
Er det en anden eller en anden?

Siden sidst har Nyt fra Sprognævnet gennemgået noget af et hamskifte. God læselyst!

NYT FRA SPROGNÆVNET

JUNI 2017

Dansk Sprognævn

INDHOLD

Forkortelser i Twitter

Leder
Med Sprognævnets nye betydelse.

Forkortelser i Twitter
Forkortelser i Twitter er et spørgsmål om det samlede forhold mellem tekst og sprogforståelse.

Fluekædetag, skomagermand, hvideisdag...
Læs om tidligere tiders...

Forkortelser i Twitter

INDHOLD

Leder
Med Sprognævnets nye betydelse.

Forkortelser i Twitter
Forkortelser i Twitter er et spørgsmål om det samlede forhold mellem tekst og sprogforståelse.

Fluekædetag, skomagermand, hvideisdag...
Læs om tidligere tiders...

NYT FRA SPROGNÆVNET

SEPTEMBER 2017

Dansk Sprognævn

INDHOLD

Nye ord i dansk – 10 år på nettet

Leder
Vi fejrer udvalgte med et portræt.

Hvor står kommaet i 2017?
Læs om vores kendskab til kommaet i Danmark, og om hvorfor vi har udviklet et kommaet.

Skrivearbejdet i det offentlige – hvordan står det til?
Skrivearbejdet er blevet afledt af en bog, men hvilken forskel gør det for tekster fra det offentlige?

Spørgsmål & svar
På årlig basis
Er det en anden eller en anden?
Er det en anden eller en anden?

Nye ord i dansk – 10 år på nettet

INDHOLD

Leder
Vi fejrer udvalgte med et portræt.

Hvor står kommaet i 2017?
Læs om vores kendskab til kommaet i Danmark, og om hvorfor vi har udviklet et kommaet.

Skrivearbejdet i det offentlige – hvordan står det til?
Skrivearbejdet er blevet afledt af en bog, men hvilken forskel gør det for tekster fra det offentlige?

Spørgsmål & svar
På årlig basis
Er det en anden eller en anden?
Er det en anden eller en anden?

NYT FRA SPROGNÆVNET

DECEMBER 2017

Dansk Sprognævn

INDHOLD

Dette nummer er tilegnet Erik Hansen

Leder
Månedens professor Erik Hansen (18.11.1931-2.9.2017)

In memoriam Erik Hansen
Læs Pia Jørgens artikel om nærværet tidligere formand.

10 år med ludekoldt vand og kriseber – sproget.dk fylder rundt
Et hyggeligt samarbejde mellem Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og os er netop fyldt 10 år.

De der eller den der?
Drømmingen nytårstaler under lug. Hvor udbrødet er det endelsen?

Spørgsmål & svar
Der vokser eller den vokser?
Føler på de sociale medier?
Rikeditale borger
Smiley som erstatning for punktum?
Navne på uddannelser

Dette nummer er tilegnet Erik Hansen

INDHOLD

Leder
Månedens professor Erik Hansen (18.11.1931-2.9.2017)

In memoriam Erik Hansen
Læs Pia Jørgens artikel om nærværet tidligere formand.

10 år med ludekoldt vand og kriseber – sproget.dk fylder rundt
Et hyggeligt samarbejde mellem Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og os er netop fyldt 10 år.

De der eller den der?
Drømmingen nytårstaler under lug. Hvor udbrødet er det endelsen?

Spørgsmål & svar
Der vokser eller den vokser?
Føler på de sociale medier?
Rikeditale borger
Smiley som erstatning for punktum?
Navne på uddannelser

Om Dansk Sprognævn

Dansk Sprognævn er en statslig forskningsinstitution under Kulturministeriet. Nævnet arbejder på videnskabeligt grundlag med at følge det danske sprogs udvikling. Med basis i denne viden giver vi råd og oplysning om sproget og sprogets status og fastlægger den danske retskrivning. Sprognævnet samarbejder med offentlige institutioner, organisationer og førende sproglige forskningsmiljøer både nationalt og internationalt.

Nævnet blev oprettet i 1955 og består af et forsknings- og informationsinstitut, en bestyrelse og et repræsentantskab. I forsknings- og informationsinstituttet arbejder 11 fastansatte forskere og videnskabelige medarbejdere, 3 administrative medarbejdere og 12 midlertidigt ansatte, studentermedhjælpere og praktikanter under ledelse af en direktør. Repræsentantskabet består af op til 43 repræsentanter for forskellige institutioner og sammenslutninger som arbejder med det danske sprog, fx Stats-, Justits-, Kultur- og Undervisningsministeriet, universiteterne, radio og tv samt lærernes, journalisternes, forfatterne og skuespillernes foreninger.

Sprognævnet er desuden hjemsted og sekretariat for Dansk Tegnsprogråd, som er oprettet med virkning fra 1. januar 2015 ved en ændring af Lov om Dansk Sprognævn (lov nr. 517 af 26.05.2014). Tegnsprogrådet består af 5 medlemmer som repræsenterer institutioner og organisationer som arbejder med tegnsprog og brugere af tegnsprog.

Mission

Dansk Sprognævn har til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning.

Vision

Dansk Sprognævn er en udadvendt forsknings- og informationsinstitution som styrker sprog og kommunikation i det danske samfund og hjælper alle til at udtrykke sig på et klart og formålstjenligt sprog. I alle sine aktiviteter holder nævnet en passende balance mellem sprogets funktioner som bærer af tradition og som spejl af samtidens kultur og samfundsforhold.

Hovedopgaver

Nævnets opgaver er fastsat ved lov nr. 320 af 14.5.1997 om Dansk Sprognævn, ændret ved lov nr. 1171 af 10.12.2008 og lov nr. 517 af 26.05.2014.

Ifølge denne lov har nævnet tre hovedopgaver:

- at give råd og oplysninger om det danske sprog, udbrede kendskabet til sproglige normer og udbrede viden om sprogholdninger og sproglige strategiers betydning for kommunikationen. At registrere og bearbejde de afgivne råd og oplysninger så de kan genanvendes i oplysningsarbejdet og publiceres til gavn for offentligheden.
- at fastlægge den danske retskrivning og redigere og udgive den officielle danske retskrivningsordbog, jf. retskrivningsloven.

- at tilvejebringe viden om det danske sprogs udvikling, anvendelse og status ved at indsamle nye ord mv., bearbejde det indsamlede materiale og gøre denne viden tilgængelig for offentligheden i bøger og tidsskrifter.

Dansk Tegnsprogråd har til opgave at udarbejde principper og retningslinjer for arbejdet med at følge og dokumentere dansk tegnsprog og at give råd og oplysning om dansk tegnsprog.

Sekretariatet for Dansk Tegnsprogråd (Afdeling for Dansk Tegnsprog) har til opgave at besvare henvendelser om dansk tegnsprog og vejlede om tegnsprogsbrug, samarbejde med relevante interessegrupper og institutioner indenfor tegnsprogsområdet og sekretariatsbetjene Dansk Tegnsprogråd.

Sprognævnet har en særlig forpligtelse til at samarbejde med sprogråd og -nævn i Norden, og nævnet samarbejder også med tilsvarende institutioner i Europa.

Indhold

Forord · 5

Årsberetning 2017 · 6

MEDLEMMER · 6

MEDARBEJDERE · 7

MØDER · 8

DANSK TEGNSPROGSRÅD · 10

TVÆRGÅENDE FUNKTIONER · 10

SAMARBEJDE MED ANDRE INSTITUTIONER · 13

Oplysning og rådgivning · 17

SPØRGSMÅL OG SVAR · 17

ELEKTRONISK SVARBASE · 17

SPROGNÆVNETS HJEMMESIDE OG NETTJENESTER · 18

VEJLEDNING MV. · 20

NÆVNET I MEDIERNE · 20

NÆVNET PÅ DE SOCIALE MEDIER · 21

FORMIDLING AF VIDEN TIL UDDANNELSESINSTITUTIONERNE · 22

FORMIDLING AF VIDEN TIL OFFENTLIGE INSTITUTIONER · 23

OPLYSNING OG RÅDGIVNING OM DANSK TEGNSPROG · 23

ARRANGEMENTER OM TEGNSPROG VED NORDISK SPROGFEST · 24

ADGANG MED TEGN · 25

Normering · 26

RETSKRIVNINGSORDBOGEN · 26

Forskningsberetning for 2017 · 27

FORSKNINGSUDVALGET · 27

INTERNE FORSKNINGSPROJEKTER · 28

EKSTERNT FINANSIEREDE FORSKNINGSPROJEKTER · 34

FORSKNINGSÅRSVÆRK I 2017 · 37

PUBLIKATIONER · 38

Aktivitetsplan for 2018 · 45

Årets økonomiske resultat · 46

Forord

For at kunne opfylde sin vision om at være en udadvendt forsknings- og informationsinstitution som styrker sprog og kommunikation i det danske samfund, har Dansk Sprognævn først og fremmest satset på at skabe og formidle resultater som er relevante for de samfundsgrupper som er omfattet af retskrivningsloven, nemlig den offentlige administration og uddannelsesinstitutionerne.

I 2017 er det især lykkedes at opbygge og formidle viden om hvordan offentlige institutioner kan kommunikere klart og formålstjenligt med borgerne og dermed arbejde mere effektivt og opnå større borgertilfredshed.

Med næsten 72 mio. opslag i 2017 i nævnets digitale resurser kan det konstateres at nævnet når bredt ud med viden om sprogets udvikling og den korrekte retskrivning.

I årets løb har nævnet udviklet og konsolideret sin tilstedeværelse på de sociale medier Facebook og LinkedIn og øget antallet af følgere betragteligt. Det er desuden lykkedes at fastholde antallet af læsere af Nyt fra Sprognævnet, som har været for nedadgående i de seneste år, ved at omlægge bladet til et gratis nyhedsbrev. Faldet i antallet af henvendelser til svartelefonen er ligeledes standset og ligger på samme niveau som i 2016. Dermed ser det ud til at det strategiske skift til nye formidlingskanaler som nævnet foretog i slutningen af 2016, har givet det ønskede resultat.

Arbejdet med retskrivningsnormen forløber planmæssigt, og udviklingen af bedre og mere sikre metoder til fastlæggelse af normen skrider fortsat fremad.

Regeringen besluttede i slutningen af 2017 at frigive Retskrivningsordbogen til sprogteknologiske formål. Dette har givet særdeles positiv resonans i danske og udenlandske udviklings- og forskningsmiljøer og forventes at få stor positiv effekt på udviklingen af nye sprogværktøjer, undervisningsprogrammer og underholdende sprogspil i de kommende år.

Nævnets internationale erfaringer og relationer indenfor sprogpolitik og sprogteknologi er blevet nyttiggjort i en høring om dansk sprogteknologi i Folketingets kulturudvalg. Som resultat af høringen er nævnet sat i spidsen for det sprogteknologiske udvalg som kulturministeren har nedsat, og som skal levere en rapport i slutningen af 2018.

Anne Holmen
Formand

Sabine Kirchmeier
Direktør

Årsberetning 2017

MEDLEMMER

Repræsentantskab for perioden 1.1.2017-31.12.2017

Center for Læseforskning, lektor *Mads Poulsen*
Center for Sprogteknologi, seniorforsker *Patrizia Paggio*
Danmarks Lærerforening, pensioneret lærer *Birgit Bruun*
Dansk Forfatterforening, litterær oversætter *Louise Ardenfelt Ravnild*
Dansk Journalistforbund, billedmedieoversætter *Amalie Foss*
Dansk Skuespillerforbund, skuespiller *Johanne Nørregård-Nielsen*
Dansk Standard, sprogkonsulent *Ulrik Gammelmark Poss*
Danske Medier, chefredaktør *Jens Grund*
Danske Professionshøjskoler, lektor *Bodil Christensen*
Danske Skønlitterære Forfattere, forfatter *Peter Adolphsen*
Danske Universiteter, professor *Jette Ammentorp*
Danske Universiteter, teolog *Joakim Garff*
Danske Universiteter, direktør *Morten Grønbæk*
Danske Universiteter, lektor *Inger Schoonderbeek Hansen*
Danske Universiteter, professor *Lars Heltoft*
Danske Universiteter, lektor *Susanne Annikki Kristensen*
Danske Universiteter, prodekan *Jens Erik Mogensen*
Dansk lærerforening – Sektionen for stx og hf,
lektor og bestyrelsesmedlem *Mischa Sloth Carlsen*
Dansk lærerforening – Sektionen for læreruddannelse, læreruddanner
Torben Mundbjerg
DANTERM Research, information architect *Hanne Erdman Thomsen*
Det Danske Akademi, forfatter og oversætter *Pia Juul*
Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, seniorredaktør *Sanni Nimb*
Digitaliseringsstyrelsen, kommunikationsmedarbejder og fuldmægtig
Sanne Petersen
DR, etikchef *Inger Bach*
EU's sprog tjenester, kontorchef *Erling Nielsen*
Folketingets Administration, referent *Lars Busch Nielsen*
Forbundet Kommunikation og Sprog, forbundsformand *Per Lindegaard Hjorth*
Foreningen Norden, næstformand *Marion Pedersen*
Grænseforeningen, journalist og kommunikationschef *Anna-Lise Bjerager*
Justitsministeriet, kontorchef *Stine Maria Tolstrup Christensen*
Kulturministeriet, områdedirektør *Tonny Skovgård Jensen*
Kulturministeriet, forfatter *Jens Smærup Sørensen*
Kulturministeriets Stednavneudvalg, lektor *Rikke Steenholt Olesen*
Lektoratsudvalget, lektor *Bettina Perregaard*

Modersmål-Selskabet, referent og ekstern lektor *Adam Hyllested*
Statsministeriet, chefkonsulent *Caspar Strand*
Translatørforeningen, selvstændig *Christina Furholm Kjærgaard*
TV2, seernes redaktør *Lars Bennike*
Uddannelsesforbundet, formand *Lotte Klein*
Undervisningsministeriet, konstitueret kontorchef *Jens Refslund Poulsen*
Personligt medlem, lektor og viceinstituteder *Dorthe Duncker*
Personligt medlem, professor *Anne Holmen*
Personligt medlem, lektor *Henrik Jørgensen*

Bestyrelsen

Anne Holmen (formand)
Per Lindegaard Hjorth (næstformand)
Inger Schoonderbeek Hansen
Lars Heltoft
Tonny Skovgård Jensen
Mads Poulsen
Jørgen Schack (medarbejderrepræsentant)

MEDARBEJDERE

Til nævnets forsknings- og informationsinstitut har der i 2017 været knyttet følgende medarbejdere:

Videnskabeligt personale

Margrethe Heidemann Andersen, cand.mag., ph.d., seniorforsker, 34 t.
Sune Just Christensen, stud.mag., videnskabelig medarbejder, 16 t. til 31.1.2017 og
32 t. til 28.2.2017
Philip Diderichsen, cand.mag., ph.d., videnskabelig medarbejder
Eva Skafte Jensen, dr.phil., seniorforsker
Jørgen Nørby Jensen, cand.mag., seniorkonsulent
Anita Ågerup Jervelund, cand.mag., seniorkonsulent. Stedfortræder for direktøren
Sabine Kirchmeier, cand.mag., ph.d., direktør
Anne Kjærgaard, cand.mag., ph.d., forsker med opgaver fordelt mellem Sprognævnet
og Afdeling for Dansk Tegnsprog
Anni Renner Mortensen, bibliotekar, 34 t.
Ida Elisabeth Mørch, cand.mag., seniorkonsulent
Janne Boye Niemelä, cand.mag., videnskabelig medarbejder, 20 t. Afdeling for Dansk
Tegnsprog
Lene Rotne, cand. mag., ph.d.-studerende til 31.8.2017, videnskabelig medarbejder
19. til 31.12.2017
Jørgen Schack, cand.mag., seniorforsker
Katrine Lund Støiholm, cand.mag., videnskabelig medarbejder, 37 t. til 31.1.2017

Kontorpersonale

Anette Klett, fuldmægtig 37 t. til 31.3.2017, 30 t. til 31.10.2017, 37 t. fra 1.11.2017

Timelønnet medhjælp

Kenneth Andersen, stud.polyt. i IT. 8 t.

Winnie Collin, stud.mag. 12 t. fra 1.2.2017

Lasse Halberg Haarbye, stud.mag. 12 t.

Karen Holk Jeppesen, stud.mag. 12 t.

Emma Hove Jørgensen, stud.mag. 12 t. til 30.11.2017

Anna Kali, stud.mag. 12 t.

Michael Kramer, stud.mag. 12 t.

Alexander Mathiesen, stud.mag. 12 t. fra 1.5.2017

Anders Schack, stud.mag. 12 t., MiD-projektet fra 11.2017

Konsulenter

Pia Jarvad, cand.mag., seniorforsker, MiD-projektet, 8 t.

Ole Ravnholt, ph.d., seniorforsker, vikar i svartjenesten samt konsulent på it- og klar-sprogsopgaver fra 3.1. til 25.8.2017

Catrine Voigt, cand.mag., Afdelingen for Dansk Tegnsprog fra 16.3.2017 til 15.6.2017

Ansættelse i løntilskud

Catrine Voigt, cand.mag., fra 15.10.2016 til 15.3.2017 Afdelingen for Dansk Tegnsprog

MØDER

Repræsentantskabsmøder

I 2017 tiltrådte et nyt repræsentantskab. Ca. 2/3 af medlemmerne har ikke siddet i repræsentantskabet tidligere. Repræsentantskabet har holdt to møder i 2017.

På det første møde, som blev holdt den 31.3.2017, drøftede repræsentantskabet årsberetningen, valgte bestyrelsen og diskuterede forventninger til arbejdet i Sprog-nævnet i de kommende fire år og repræsentantskabsmedlemmernes rolle i den forbindelse.

På det andet møde, som blev holdt 29.9.2017, beskæftigede repræsentantskabet sig især med normerings- og redigeringsprincipper i Retskrivningsordbogen og med de procedurer der følges når der skal vedtages ændringer i retskrivningen.

Referater af repræsentantskabets møder kan ses på nævnets hjemmeside under menupunktet "organisation".

Bestyrelsesmøder

Bestyrelsen har i 2017 holdt fire møder, heriblandt et heldagsseminar, hvor den blev præsenteret for nævnets arbejdsområder og vigtigste forskningsprojekter. Derudover planlagde bestyrelsen repræsentantskabsmøderne, etablerede fagråd, drøftede nævnets formidlingsstrategi og udarbejdede forslag til ændret forretningsorden for

repræsentantskabet. Andre emner var status på kommasituationen og terminologiarbejdet i Danmark.

Referater af bestyrelsens møder kan ses på nævnets hjemmeside under menu-punktet "organisation".

Fagrådsmøder

Fagrådet for retskrivning

Fagrådet for retskrivning skal først og fremmest godkende normændringer af ikke-principiel karakter i ordbogen, fx dobbeltformsændringer og ændringer i paragrafferne i retskrivningsreglerne, og skal derudover være opmærksom på hvilke ændringer der kunne være principielle og derfor skal forelægges repræsentantskabet. Fagrådet har desuden til opgave at følge den overordnede redigering af den alfabetiske del af ordbogen og at være rådgivende mht. fx ordudvalget i ordbogen. Dette gælder også den løbende opdatering af den digitale ordbog, som i 2017 er blevet forøget med bl.a. 187 nye opslagsord.

Derudover kan fagrådet drøfte spørgsmål ifm. publicering af Retskrivningsordbogen på de forskellige platforme og forholdet mellem den trykte og den digitale ordbog.

Fagrådet har i 2017 bestået af Lars Heltoft, Sanni Nimb (formand), Sabine Kirchmeier samt redaktionsgruppen, som består af Anita Ågerup Jervelund (sekretær), Margrethe Heidemann Andersen og Jørgen Nørby Jensen.

I 2017 har fagrådet holdt ét møde. På mødet blev redaktionens forslag til nye opslagsord og andre tilføjelser til den digitale ordbog drøftet.

Fagrådet for sprogteknologi og fagsprog

Fagråd for sprogteknologi og fagsprog består af Dorthe Duncker (formand), Patrizia Paggio, Tonny Skovgaard Jensen, Hanne Erdmann Thomsen, Erling Nielsen, Philip Diderichsen (sekretær) og Sabine Kirchmeier. Fagrådet har til formål at udvikle og følge Sprognævnets initiativer indenfor fagsprog og sprogteknologi. Blandt de overordnede emner der falder ind under fagrådets arbejde, er

- Sprognævnets behandling af fagsprog og særlige initiativer indenfor fagsprog
- udviklingen af sprogresurser både nationalt og internationalt der kan have betydning for udviklingen af dansk fagsprog og sprogteknologi, fx en national sprogbank og en national termbank
- håndteringen af dansk i forbindelse med moderne teknologi, fx talegrænseflader til mobiltelefoner, kommunikation på dansk med robotter og lign.
- overvågning af om og i givet fald hvordan sprogudviklingen påvirkes af brugen af sprogteknologiske produkter som maskinoversættelse, talegenkendelse og skrivestøttedevicer som fx stavekontrol
- problemstillinger vedr. automatisk datafangst fra bl.a. internettet og de sociale medier samt håndtering af store datamængder
- problemstillinger vedr. rettigheder til sproglige data, fx i ophavsretsloven, persondataloven og forvaltningsloven.

Fagrådet drøfter endvidere Sprognævnets egne sprogteknologiske og fagsproglige tiltag, fx indsamling og opmærkning af data, udviklingen af ordlister, taggere og korpus- og søgeværktøjer, samt i hvilket omfang disse kan stilles til rådighed for at stimulere udviklingen af dansk sprogteknologi.

Fagrådet har holdt 1 møde i 2017, som først og fremmest handlede om den sprogteknologiske høring i Folketinget ultimo marts 2017. Høringen førte til at kulturministeren nedsatte et sprogteknologisk udvalg under Dansk Sprognævn, og fagrådet har bl.a. leveret input til udvalgets kommissorium og udvalgets sammensætning.

DANSK TEGNSPROGSRÅD

Sprognævnet er hjemsted og sekretariat for Dansk Tegnsprogråd. Rådet består af 5 medlemmer som repræsenterer institutioner og organisationer som arbejder med tegnsprog.

Navn	Indstillet af	Ansæt ved
Elisabeth Engberg-Pedersen (formand)	Dansk Sprognævn	Københavns Universitet
Bo Hårdell	Danske Døves Landsforbund	Tegnsprogstolken.dk
Hanne Langeland	Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold	Socialstyrelsen
Jette Kristoffersen	Uddannelses- og Forskningsministeriet	Center for Tegnsprog – Tolkeuddannelsen (UCC)
Ole Ravnholt	Dansk Sprognævn	

Ved sekretariatet for Dansk Tegnsprogråd (også kaldet Afdeling for Dansk Tegnsprog) er der ansat to videnskabelige medarbejdere på deltid, Janne Boye Niemelä (20 timer om ugen) og Anne Kjærgaard (17 timer om ugen). Desuden har afdelingen tilknyttet stud.polyt i IT Kenneth Andersen (studentermehjælper, 7 timer om ugen). Cand.mag. Catrine Voigt var desuden ansat i job med løntilskud 15.10.2016-15.3.2017 og ansat som ekstern konsulent 16.3.2017-15.6.2017.

Dansk Tegnsprogråd afholdt 2 møder i løbet af 2017.

TVÆRGÅENDE FUNKTIONER

Biblioteket

Biblioteket er et forskningsbibliotek med hovedvægt på lingvistiske emner og ordbøger. Biblioteket er primært et internt bibliotek med få årlige eksterne henvendelser.

Bibliotekaren varetager driften af biblioteket og sikrer at samlingen er aktuel og nemt tilgængelig for alle ansatte. Desuden hjælper bibliotekaren forskerne med referenceopgaver og andre ad hoc-opgaver. Bibliotekaren har desuden en række administrative opgaver bl.a. med tilknytning til nævnets forlagsvirksomhed og som medredaktør af Nyt fra Sprognævnet.

Dansk Sprognævnets forlag

Sprognævnet har gennem alle årene udgivet forskellige bøger og hæfter. I de senere år er udgivelsesvirksomheden vokset til et egentligt forlag som tager sig af alle trin i udgivelsesprocessen, fra ide over indhentning af tilbud fra eksterne samarbejdspartnere (grafikere, illustratører og trykkerier) til redaktionelt arbejde, satskorrektur, markedsføring og salg.

Publikationerne spænder over følgende typer: rapporter fra afholdte seminarer eller konferencer i Sprognævnets konferenceseerie, nye bøger i serien Dansk Sprognævnets skrifter, årsberetning og tidsskrifter via publikationsplatformen OJS (dvs. Det Kongelige Biblioteks open access-plattform OJS (Open Journal System)) på hjemmesiden tidsskrift.dk.

Sprognævnets forlag forsøger at udvikle en mere udadvendt profil ved at tilpasse markedsføringen af de meget forskellige udgivelser efter målgruppe. Som noget nyt har forlaget i år forsøgt sig med dagbladsannoncering kombineret med en postkort-kampagne.

Som supplement til øvrige salgskanaler har Sprognævnet etableret en webshop (www.dsn-webshop.dk) i samarbejde med Mercoprint A/S. Formålet er at hjemmesidens besøgende har hurtig adgang til køb af vores publikationer.

Forlagsarbejdet varetages af Anni Renner Mortensen og Ida Elisabeth Mørch.

De videnskabelige publikationer som nævnet udgiver på publikationsplatformen tidsskrift.dk, har oplevet en flot fremgang. I 2016 blev der downloadet 50.000 videnskabelige artikler. Dette tal er mere end fordoblet i 2017 til 117.726. Det store arbejde som nævnet har lagt i digitalisere og tilgængeliggøre tidsskrifterne, ser ud til at have båret frugt. Dermed er nævnets formidling af viden på højt niveau om dansk sprog og sprogbrug styrket betydeligt.

Downloads fra Tidsskrift.dk	2016	2017	%
Klart sprog i Norden		4.132	
LexicoNordica		14.635	
Nordiske Studier i Leksikografi		11.613	
Ny forskning i grammatik		16.358	
NyS		40.198	
Sprog i Norden		30.790	
I alt	50.000	117.726	135,5 %

Nyt fra Sprognævnet

Nævnet besluttede i 2016 at omlægge udgivelsen af Nyt fra Sprognævnet til gratis distribution via et elektronisk nyhedsbrev. Det skete i lyset af at udgifterne til porto og administration af abonnenter var steget så voldsomt at omkostningerne ved udgivelsen af det trykte blad ikke længere stod mål med indtægterne. Samtidig havde antallet af abonnenter på samme måde som antallet af henvendelser i svartjenesten igen flere år været jævnt faldende. I april 2017 udkom Nyt fra Sprognævnet for første gang som et digitalt nyhedsbrev i pdf-format og i et helt nyt design. Bortset fra en lille

gruppe læsere som hellere ville fortsætte med at modtage det trykte blad, var der stor tilfredshed med initiativet.

Det ser ud til at omlægningen af Nyt fra Sprognævnet har haft den ønskede effekt, nemlig at imødegå nedgangen i antallet af abonnenter. Det er endda lykkedes at øge antallet af abonnenter en smule til 2144, dvs. med 2,2 %.

Nyt fra Sprognævnet	2015	2016	2017	%
Abonnenter	2.363	2.098	2.144	2,2 %

Der arbejdes nu på at forbedre læseoplevelsen således at brugerne kan klikke sig direkte ind på enkeltartikler fra nyhedsbrevet til Nyt fra Sprognævnet på nævnets hjemmeside. Derved undgår man at skulle åbne en pdf-fil, som alt andet lige er vanskeligere at navigere i. Dette vil endvidere forbedre søgemulighederne i artiklerne på nævnets hjemmeside.

Administration

Nævnets administration varetages af en gruppe bestående af direktøren, en bogholder, som også varetager lønopgaver, 2 videnskabelige medarbejdere samt studenter, som ved siden af deres faglige opgaver også løser administrative opgaver såsom lokal it-support, telefonpasning, posthåndtering, viceværtfunktioner, indkøb, praktisk støtte til konferencer, salg af publikationer og administration af fx abonnenter af Nyt fra Sprognævnet og NyS. Nævnets it-infrastruktur varetages overordnet af Statens It. Infrastrukturen til nævnets drifts- og lønregnskab varetages af Statens Administration.

I 2017 har nævnet især arbejdet med it-sikkerhed og sørget for at nævnet lever op til de gældende bestemmelser. Endvidere er der taget initiativ til at nævnet i 2018 kan opfylde reglerne for beskyttelse af persondata.

Også i 2017 har det daglige arbejde været belastet af udskiftninger af administrative systemer, bl.a. IndFak2, RejsUd2 og af HR-systemet. Nævnets administrative medarbejdere har derudover forberedt indfasning af et nyt økonomistyringssystem som er under udvikling. Det har derfor været nødvendigt at afsætte flere ressourcer til administration end ellers.

Løn og personale

Nævnets sikkerheds- og samarbejdsudvalg har i 2017 især fulgt udviklingen i nævnets økonomi samt planlagt den lovpligtige undersøgelse af arbejdsmiljøet. Nævnets studentermedarbejdere har en observatør i udvalget.

Økonomi

Det er i 2017 igen lykkedes at holde indtægter og udgifter i nogenlunde balance således at nævnet går ud med et lille overskud på 56.177 kr.

Nævnets omkostninger har i 2017 ligget 14 % højere end den indtægtsførte bevilning. Det modsvares af indtægter fra salg af produkter, herunder Retskrivningsordbogen, elektroniske ordlister og konsulentytelser samt indtægter fra diverse fonds- og forskningsbevillinger. Forskningsbevillinger udgør som i de tidligere år en betydelig

del af nævnets indtægter og finansierer med 1,1 mio. kr. 37 % af nævnets forskningsaktiviteter, mens indtægterne indenfor normering og rådgivning bidrager med hhv. 13 % og 14 % af de samlede omkostninger på hvert af disse områder.

SAMARBEJDE MED ANDRE INSTITUTIONER

Netværket for sprognævnene i Norden

I september 2017 arrangerede Netværket for Sprognævnene i Norden (NSN) et netværksmøde i Århus. Mødet varede to dage, 18. og 19. september, og omfattede bl.a. en paneldiskussion om sprogforståelse og sproglige fordomme, det årlige netværksmøde og et temamøde om nævnenes rådgivningstjenester, især med henblik på udveksling af erfaringer med rådgivning via de sociale medier og andre digitale kanaler.

NSN har med hjælp fra nævnets forlagsmedarbejdere udgivet Sprog i Norden 2017, som indeholder artikler om sprogforståelse i Nordens mangesproglige samfund baseret på foredrag holdt på det nordiske sprogkonference i Vaasa i 2016, samt artikler om nye ord i dansk, norsk og svensk og om moderne færøsk. Publikationen kan findes på tidsskrift.dk. <https://tidsskrift.dk/sin/issue/view/6767>.

Da de nordiske sprogkonferencer nu kun finder sted hvert andet år, er det besluttet at Sprog i Norden fremover kun vil blive udgivet i en større udgave hvert andet år. Dog vil en liste over ny nordisk sproglitteratur blive udgivet hvert år.

Sprognævnet var vært for den nordiske Klarsprogskonference 2017 på Schæffergården i København den 4. og 5. maj. Emnet var sprog og kommunikation i den digitale borgerbetjening. https://dsn.dk/arrangementer/klarsprog-2017/program_004.

Projektet Termbase for nordisk mobilitet blev afsluttet i 2017. Projektets mål har været at gøre det lettere for nordiske statsborgere at studere, arbejde eller bo i et andet nordisk land ved at tilbyde information om fagtermer som bruges om vigtige samfundsforhold i alle nordiske lande. Termbasen kan ses på <http://nordterm.item.dk/portal/da/>.

Det Nordiske Tegnsprogsnetværk

Det Nordiske Tegnsprogsnetværk er finansieret af Nordisk Ministerråd via Nordisk Sprogkoordination. Ved det sidste netværksmøde i Vasa 2016 var der et overskud på ca. 50.000 DKK. For disse midler blev der afholdt netværksmøde i Århus i 2017. I netværksmødet deltog repræsentanter fra Danmark (Afdeling for Dansk Tegnsprog), Finland (Finlands Dövas Förbund og Språknämnden för finländska teckenspråk), Grønland (Grønlands Døveforbund), Island (Málnefnd um íslenskt táknmál – Sprognævnet for Islandsk Tegnsprog), Norge (Språkrådet i Norge), Sverige (Språkrådet i Sverige) og en repræsentant fra Døves Nordiske Råd.

Formålet med netværket er at gøre det muligt at udveksle erfaringer om arbejdet med tegnsprog i de nordiske lande. Temaet for årets netværksmøde var oplysning og rådgivning om tegnsprog i de respektive lande.

Afdeling for Dansk Tegnsprog arrangerede netværksmødet.

Europæisk samarbejde

EFNIL

Sprognævnet er medlem af den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner (EFNIL). Nævnet har siden 2006 været repræsenteret i organisationens bestyrelse og haft næstformandsposten siden 2009 (genvalgt i 2015).

Medlemsorganisationerne er nationale institutioner hvis arbejdsområder er forskning, dokumentation og strategi/politik i forbindelse med de officielt anerkendte standardsprog indenfor EU's medlemslande. Der er p.t. 42 ordinære og associerede medlemmer.

Temaet på årsmødet 2017, som fandt sted i Mannheim, var nationale sproginstitutioner og nationale sprog, og på basis af inviterede foredrag og bidrag fra medlemmerne blev det især diskuteret hvordan der drives sprogrøgt og sprogpolitik i de europæiske lande og af EU.

Nævnet har i 2017 fortsat været projektleder på projektet European Language Monitor (ELM), som formidler de væsentligste aspekter af sproglovgivningen i alle EU-lande og et antal europæiske lande udenfor EU. ELM's hjemmeside indeholder bl.a. nøgletal for sproglig praksis, fx valg af undervisningssprog i skoler og på universiteterne samt citater fra love og bekendtgørelser mv. på engelsk og på originalsproget. Den kan ses på www.efnil.org/projects/elm. Der er igangsat en ny runde af ELM i 2016.

Nævnet deltager endvidere i projektet ELIPS (European Languages and their Intelligibility in the Public Space). Projektet handler om brugen af europæiske sprog i tekster fra offentlige myndigheder (fx i forbindelse med lovgivning og offentlig administration). Projektet er beskrevet nærmere på <http://efnil.org/projects/elips>.

EFNIL har en hjemmeside, www.efnil.org, hvor man kan finde yderligere oplysninger.

EU-projekter

Sprognævnet deltager via EFNIL endvidere i EU-initiativet *Cracking the Language Barrier*, et netværkssamarbejde der skal udvikle metoder til at overvinde sprogbarriererne i Europa, samt i EU-projektet ELRC, som har til formål at forbedre adgangen til automatisk oversættelse for offentlige institutioner i EU på basis af EU's maskinoversættelsesprogram mt@eu. Projektet er en del af EU's infrastrukturprogram til fremme af det digitale indre marked og udføres i samarbejde med Digitaliseringsstyrelsen og Center for Sprogteknologi på Københavns Universitet.

Nævnet planlægger endnu en EU-workshop om maskinoversættelse for offentlige institutioner i ELRC-regi i foråret 2018.

Nævnet har endvidere holdt oplæg om behovet for sprogteknologi for små sprogsamfund i Europaparlamentets udvalg STOA (Science and Technology Options Assessment) i begyndelsen af januar 2017 og i UNESCO's WISIS forum (World Summit on the Information Society) i juni 2017.

Danske samarbejdspartnere

Det Danske Akademi

I september 2010 indgik nævnet en aftale med Kulturministeriet og Det Danske Akademi således at akademiet fremover påtager sig en ny rolle i sprogdebatten så litteraturens bidrag til det danske sprog og dets vækst kan styrkes.

Det er aftalt at Det Danske Akademi vil tage følgende konkrete initiativer:

- Dansk Sprognævn og Det Danske Akademi vil afholde et årligt møde hvor de drøfter det danske sprogs udvikling og mulighederne for yderligere fælles tiltag.
- Det Danske Akademi vil afgive skriftlige responsa på Dansk Sprognævns forslag til ændringer i dansk retskrivning.
- Det Danske Akademi vil opfordre sine medlemmer til i højere grad at deltage i sproglaterede arrangementer, som fx Kulturnatten eller Sprogets Dag.
- Det Danske Akademi vil opfordre danske forlag til at give Dansk Sprognævn og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab adgang til at søge ord i elektroniske udgaver af litterære værker.

Der har ikke været afholdt fælles arrangementer mellem de to institutioner i 2017.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL)

Sprognævnet driver sprogportalen sproget.dk i samarbejde med DSL, og de to institutioner samarbejder i øvrigt om indsamling af nye ord og om indsamling og bearbejdning af store tekstmængder.

Andre kontakter

Flere af nævnets medarbejdere er endvidere engageret i faglige selskaber og institutioner mv.:

Margrethe Heidemann Andersen er medlem af redaktionen af Nydanske Studier (NyS) og af redaktionen af Nyt fra Sprognævnet. Hun foretager desuden fagfællebedømmelser, bl.a. for Nordic Journal of Linguistics.

Philip Diderichsen er sekretær for fagrådet for fagsprog og sprogteknologi.

Jørgen Nørby Jensen er medlem af redaktionen af Nyt fra Sprognævnet. Han er projektleder for netordbogen Nye ord i dansk 1955 til i dag og har desuden ført tilsyn med sproget.dk.

Eva Skafte Jensen er nordisk sekretær, koordinator for Grammatiknetværket, seriere-daktør for Ny forskning i grammatik, medlem af det Kongelige danske Videnskaberne Selskab, bestyrelsen for Selskab for Nordisk Filologi, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og styrelsen for Universitets-Jubilæets danske Samfund. Hun underviser på ph.d.-kurser og deltager jævnligt i bedømmelsesarbejde for universiteterne. Hun er beskikket som censor i censorkorpset for dansk på universiteterne og i censorkorpset for lingvistik. Hun er ph.d.-vejleder for Lene Rotne, som er indskrevet som ph.d.-stipendiat ved Institut for Engelsk, Germansk og Romansk, Københavns Universitet. Sammen med Marianne Rathje (Syddansk Universitet) og Tina Thode Hougaard (Aarhus Universitet) leder hun et netværk for dansk forskning i sprogbrug i de nye medier.

Anita Ågerup Jervelund er sekretær for fagrådet for retskrivning. Hun har siddet i bestyrelsen for LEDA (Leksikografer i Danmark) i 8 år indtil 26.4.2017, hvor hun trådte ud af bestyrelsen. Hun har ført tilsyn med *sproget.dk* og er medlem af *sproget.dk*'s styregruppe. Hun er endvidere Sprognævnets repræsentant i Stednavneudvalget.

Sabine Kirchmeier er fortsat medlem af bestyrelsen for EFNIL (siden 21.11.2006, næstformand siden 6.11.2009). Hun blev i 2011 medlem af bestyrelsen for Danske Taler. Hun er reviewer for LREC – Linguistic Resources and Evaluation Conference. Hun er endvidere medlem af styregruppen for projektet Webtilgængelighed for læsesvage døve som styres af Center for Døvblindhed og Høretab, Region Nordjylland, for sprogportalen *sproget.dk* samt medlem af Terminologigruppen i Danmark. Hun er projektleder for EFNIL's projekt European Language Monitor og medlem af EU-netværkene META-net, Cracking the Language Barrier og Human Language Project. Hun er censor i dansk og datalingvistik.

Anne Kjærgaard er medlem af de nordiske sprognævnets klarsprogsnetværk. Hun er også medlem af FORVIR (Forum for Videnmodellering i Offentligt Regi) og Dansk Sprognævnets repræsentant i Terminologigruppen. Hun er desuden medlem af forskningsgruppen CIRCD (Centre for Interaction Research and Communication Design), forskningsgruppen Kommunikationsrådgivning og en forskningsgruppe om tænke højt-protokoller som metode i arbejdet med at vurdere og evt. omarbejde tekster fra offentlige institutioner til borgere.

Anni Renner Mortensen er medlem af redaktionen af *Nyt fra Sprognævnet* og medlem af Lederforum for Special- og Forskningsbiblioteker, LSF.

Janne Boye Niemelä er kontaktperson for Det nordiske tegnsprogsnetværk og medlem af referencegruppen for projektet Webtilgængelighed for læsesvage døve.

Ida Elisabeth Mørch er kasserer i LEDA, Leksikografer i Danmark. Hun er med i gruppen bag *Sprogprisen.dk*, og hun deltager jævnligt i forlaget Dafolos faglige netværksmøder Kreativ cirkel.

Jørgen Schack er medlem af Undervisningsministeriets opgavekommission for dansk (læsning, retskrivning og nationale test) og censor i dansk sprog ved Københavns Universitet. Han er endvidere medlem af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

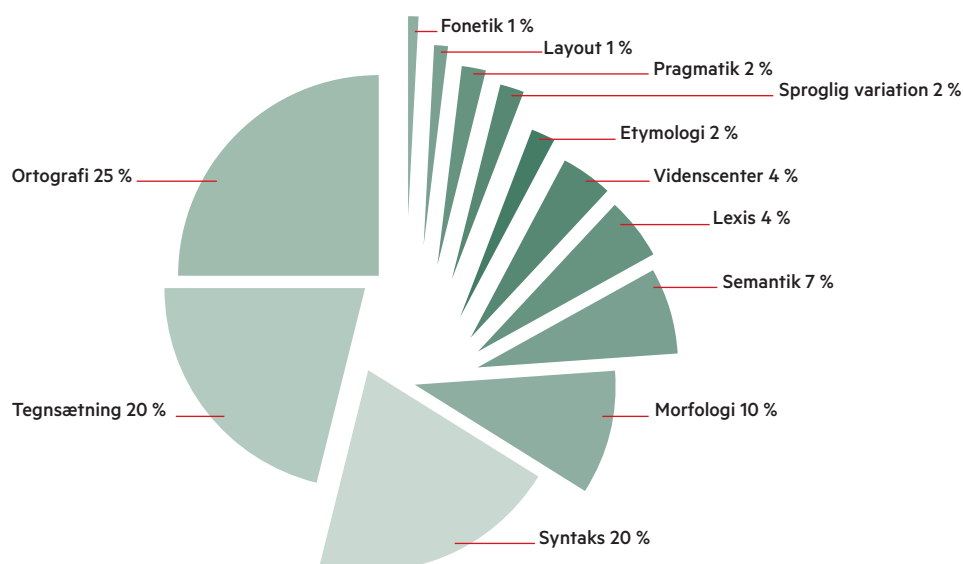
Oplysning og rådgivning

SPØRGSMÅL OG SVAR

Antallet af henvendelser til svartelefonen ser ud til at være nogenlunde stabiliseret, mens der har været et fald i antallet af registrerede svar i svarbasen og på sproget.dk. Det skyldes formentlig at der i 2017 har været færre hænder til at løse opgaven da flere medarbejdere er blevet engageret i nye forsknings- og udviklingsprojekter.

Svarstatistik	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Stigning i %
Telefoniske svar	7909	7792	6780	5435	6170	5575	5819	0,8 %
Registrerede svar i svarbasen	122	131	123	127	131	151	105	-30,5 %
Svar publiceret på sproget.dk	95	20	37	94	45	63	57	-9,5 %

Fordelingen af spørgsmål på de forskellige kategorier er stort set den samme som i 2016.

ELEKTRONISK SVARBASE

Projektets formål er at sikre at al information er samlet ét sted for nævnets medarbejdere når der skal rådgives og oplyses om det danske sprog. Det er her man kan finde alle registrerede spørgsmål og svar, det er her man kan finde oplysninger om hvad kolleger har skrevet i klummer, og det er her man kan finde inspiration til formidlings- og forskningsartikler.

I 2017 er der blevet offentliggjort 57 nye spørgsmål og svar fra svarbasen på *sproget.dk*. Endvidere bruges svarbasen som afsæt for interessante og underholdende opslag på Facebook. Desuden fortsætter arbejdet med at indtaste registrerede, mundtlige protokolsvar i den elektroniske svarbase, ligesom søgestrengene til Nyt fra Sprognævnet fortsat løbende bliver indtastet.

I projektet deltager Margrethe Heidemann Andersen, Ida Elisabeth Mørch og Eva Skafte Jensen.

SPROGNÆVNETS HJEMMESIDE OG NETTJENESTER

Det overordnede formål for nævnets rådgivningsvirksomhed er at styrke sprog og kommunikation i det danske samfund og hjælpe alle til at udtrykke sig på et klart og formålstjenligt sprog. Heraf følger at nævnet dels skal udvikle relevante informations- og rådgivningstilbud som kan nå så bredt ud som overhovedet muligt, dels søge at ramme bestemte brugergrupper mere målrettet.

Blandt de kanaler som nævnet bruger for at nå det brede publikum, er dsn.dk, sproget.dk, svartjenesten, diverse apper, sociale medier og Nyt fra Sprognævnet. Retskrivningsordbogen er tilgængelig fra flere steder, fx dsn.dk, sproget.dk og appen RO+, men også via kommercielle platforme som Ordbogen.com og Gyldendals ordbogsplatform. Forskningsresultater formidles via dsn.dk og via tidsskrift.dk.

Antallet af brugere på disse kanaler og deres adfærd og reaktioner giver et fingerpeg om i hvilket omfang nævnets tjenester bliver brugt og efterspurgt, og det danner grundlag for videreudvikling af tjenesterne og udvikling af nye tiltag. Det kan dog være vanskeligt at fortolke tallene. Er en stagnation i antallet af brugere udtryk for faldende interesse eller utilfredshed med produktet, eller skyldes det simpelthen at markedet er mættet, eller at den stigning vi har set, delvis har været båret frem af den generelt øgede digitalisering i landet? Endvidere kan ændringerne i brugernes adfærd, fx på grund af fremkomsten af nye kommunikationsplatforme, eller ændringer i eksisterende platformes algoritmer have betydning for antallet af forespørgsler. Derfor ser vi på udviklingen af kanalerne samlet set og betragter dem som overordnede pejlemærker for vores formidlingsindsats.

Besøg på nævnets hjemmesider				
dsn.dk	2015	2016	2017	%
Sessioner	1.531.227	1.456.600	1.430.749	-1,8 %
dansk tegnsprog.dk	2015	2016	2017	
Sessioner			5.631	
Retskrivningsordbogen	2015	2016	2017	
dsn.dk (antal søgninger)	2.366.607	2.898.749	2.770.951	-4,4 %
ordbogen.com (antal søgninger)	57.933.544	59.763.809	60.350.860	1,0 %
Nye ord i dansk	2015	2016	2017	
Antal søgninger	99.259	103.869	108.959	4,9 %
sproget.dk	2015	2016	2017	
Sessioner	5.205.267	6.362.044	7.087.321	11,4 %
Retskrivningens historie	2015	2016	2017	
Sessioner	6.257	6.063	5.695	-6,1 %
Besøgende/søgninger i alt	67.142.161	70.591.134	71.754.535	1,6 %

Antallet af besøgende og søgninger på nævnets webtjenester i 2017 er samlet set øget med 1,6 % i forhold til 2016 til i alt 71,7 mio. søgninger om året. Antallet af søgninger øges ikke længere med samme hastighed som tidligere. Det skyldes formentlig at markedet er ved at stagnere for Ordbogen.com, som dækker mange af landets skoler

og uddannelsesinstitutioner, og som står for det største antal opslag, mens sproget.dk og Nye ord i dansk fortsat øger antallet af brugere.

Arbejdet med nævnets hjemmeside er endnu ikke afsluttet. Der er foretaget ændringer i strukturen, men en mere gennemgribende ændring af layoutet og en forbedring af søgefunktionerne forventes først færdiggjort i 2018.

Webredaktionen består af Anni Renner Mortensen, Philip Diderichsen og Ida Elisabeth Mørch (projektleder).

Afdeling for Dansk Tegnsprogs hjemmesider

Siden dansktegnprog.dk blev lanceret på tegnsprogsdagen d. 13. maj 2017. Arbejdet med siden blev sat i værk i efteråret 2016. Siden henvender sig til personer der har dansk tegnsprog som modersmål, personer der behersker dansk tegnsprog i et eller andet omfang, og personer der gerne vil vide mere om dansk tegnsprog. Formålet med siden er at oplyse og rådgive om dansk tegnsprog. Siden indeholder bl.a. spørgsmål og svar om dansk tegnsprog, temasider om forskellige aspekter af dansk tegnsprog, quizzer, nyheder og linksamlinger over fx ordbøger og undervisningstilbud i dansk tegnsprog. Sdens indhold er både på dansk tegnsprog og på dansk. I 2017 var der i alt 11.238 sidevisninger/5.631 sessioner. Efter lanceringen af siden har afdelingens medarbejdere løbende arbejdet videre med at producere indhold til siden. Dansktegnprog.dk er finansieret af afdelingens egne midler.

Desuden har Afdeling for Dansk Tegnsprog omstruktureret dsn.dk/tegnprog (og tilhørende undersider). Siden dsn.dk/tegnprog indeholder nu kun informationer om Dansk Tegnsprogråd og Afdeling for Dansk Tegnsprogs lovgrundlag, opgaver og projekter. Information om dansk tegnsprog er nu placeret på siden dansktegnprog.dk.

Sprogportalen sproget.dk

På sproget.dk finder man vejledning, oplysning og svar på spørgsmål om det danske sprog og sprogforhold i Danmark – en hjælp i det daglige arbejde for sprogbrugere af alle slags og et søgeredskab af høj kvalitet der giver adgang til officielle og autoritative ordbøger og opslagsværker og tilbyder professionel sproglig hjælp.

Fra søgefeltet får man bl.a. adgang til Retskrivningsordbogen, Den Danske Ordbog, Ordbog over det danske Sprog, Nye ord i dansk og Schultz' Dansk Synonymordbog; man finder svar på sproglige spørgsmål stillet til Dansk Sprognævn og redaktionen af ordnet.dk, oplysninger om retskrivningsregler, typiske sproglige problemer med tilhørende øvelser, nyttige ordlister mv., og man kan gå i dybden med sproglige temaer som „Udtale“, „Etymologi“, „Ordsprog“ m.fl. I små quizzer kan man derudover teste sin viden om fx typiske retskrivningsproblemer, gamle ord og ordsprog, ord fra vores nabosprog, pendulord mv.

I 2017 er der tilføjet et nyt tema med titlen: Sproget på de digitale og sociale medier. Det beskriver følgende emner: SMS- og chatsprog, sociale medier, tale eller skrift, hashtags og emojis.

To gange i 2017 er der kommet en portion nye svar fra Sprognævnet på sproget.dk – der er nu 606 svar tilgængelige – en del er fra Nyt fra Sprognævnet, en anden del er redigeret specifikt til sproget.dk.

Mandag den 23. oktober 2017 fyldte sproget.dk 10 år, hvilket redaktionen fejrede ved at invitere alle nuværende og fremtidige brugere til øl og lagkage på Café Nutid i København, hvor hjemmesiden bl.a. blev hyldet med en optræden af forfatter og poetryslammer Erling Nørkær Nielsen og en fødselsdagstale ved forfatter og oversætter Pia Juul.

Sproget.dk udvikles og drives i et samarbejde mellem Dansk Sprognævn og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL). Sprognævnets redaktør er Ida Elisabeth Mørch, og DSL's redaktør er Laurids Kristian Fahl. Desuden er der tilknyttet en programmør (Jonas Nielsen) og studentermedhjælpere fra begge institutioner. På DSN har det i 2017 været Karen Holk Jeppesen, Anna Kali (fra 1. februar 2017) og Sune Just Christensen (indtil 1. marts 2017).

Grundet Laurids Kristians Fahls engagement i andre projekter har DSL's redaktionelle indsats på sproget.dk også i det forløbne år været mindre end normalt. Bl.a. af den grund, men også for generelt at styrke den redaktionelle indsats på sproget.dk, er Nicolai Hartvig Sørensen fra og med 1. januar 2018 blevet tilknyttet redaktionen.

VEJLEDNING MV.

Medarbejderne i Sprognævnet har holdt foredrag og har medvirket i radio og tv med oplysning om nævnets virksomhed og om sprogproblemer i almindelighed.

Nævnet har haft 12 besøg af skoleelever, studerende fra de højere læreanstalter og grupper af sproginteresserede; alle er blevet orienteret om nævnets virksomhed.

Desuden har studerende og forskere konsulteret nævnet i forbindelse med formulering og udarbejdelse af opgaver, specialer, eksamens-, ph.d.- og forskningsprojekter, og de har fået vejledning af nævnets ansatte.

NÆVNET I MEDIERNE

Nævnet har i 2017 deltaget som en af eksperterne i radioudsendelsen Klog på sprog på DR P1 og i samarbejde med programmet forberedt kåringen af årets ord 2017. Ordet *kvindefodbold* blev kåret i januar 2018 i en direkte udsendelse fra Ørestad Gymnasium. Endvidere leverer nævnet et fast bidrag til bladet Dansk, som udkommer 4 gange om året, samt sproglige indslag i diverse radioprogrammer.

Nævnet har i 2017 leveret markant flere indslag i medierne i forhold til 2016. Det skyldes formentlig en intensiveret debat om sproglig korrekthed, en høring i Folketinget om sprogteknologi og årets ord. Nævnet er desuden blevet omtalt en del i aviser og netmedier i løbet af året, nemlig 463 gange.

Der har ikke været resurser til at skrive klummer i Jyllands-Posten i 2017.

Mediestatistik	2014	2015	2016	2017	%
Interviews radio	15	17	9	28	211,1 %
Interviews tv	1	6	2	5	150,0 %
Interviews aviser/blade	14	16	13	24	84,6 %
Kronikker	2	–	1	–	
Læserbreve/debatindlæg	0	1		1	
Klummer	8	12	7	1	-85,7 %
I alt	49	52	32	59	84,4 %

NÆVNET PÅ DE SOCIALE MEDIER

Nævnet besluttede i foråret 2016 at udfærdige en ny formidlingsstrategi som i højere grad satser på de sociale medier og på at distribuere nyhedsbreve, bl.a. Nyt fra Sprognævnet, digitalt. Strategien sigter mod at udbrede kendskabet til nævnet via de kanaler som har flest brugere, og dermed på længere sigt at fastholde og øge antallet af brugere til bl.a. svartjenesten.

Nævnet åbnede i slutningen af november 2016 en Facebook- og en Twitterprofil. I løbet af 2017 er der også åbnet en profil på LinkedIn, som henvender sig til sprogkonsulenter og undervisere. Facebookprofilen henvender sig til alle sproginteresserede. Den opdateres nu 3 gange om ugen og bruges dels til at gøre opmærksom på fx nævnets publikationer og tilbud på nævnets hjemmeside og sproget.dk, dels til aktuelle ord og afgivne svar som skønnes relevante for brugerne. Profilen har i løbet af 2017 øget antallet af følgere fra 1111 til 2800 følgere. Twitterprofilen bruges kun til særlige kampagner.

Interessen for sproget.dk på de sociale medier er fortsat støt stigende – hvilket ikke mindst skyldes sproget.dk's altid hårdtarbejdende, dedikerede og energiske studentermedhjælpere. Siden januar 2017 er sproget.dk's følgerskare på Facebook således steget fra godt ca. 5.000 til 6.800. Indholdet i de 4 ugentlige Facebookopslag spænder vidt, men især opslag om danske dialekter, typiske sproglige problemer og ny sprogbrug hitter.

I de to ugentlige opslag på Instagram fokuseres der på sproget i det offentlige rum, fx skilte med sjove sprogfejl eller eksempler på kreativ, humoristisk eller nytænkende sprogbrug. I begyndelsen af 2017 fulgte i alt 3.650 brugere sproget.dk på Instagram; i slutningen af året var tallet mere end fordoblet til 7.624 følgere. Mange af disse deler deres egne billeder af sprog og sprogbrug med sproget.dk, og sproget.dk på Instagram er således i høj grad et samarbejde mellem redaktionen og følgerne.

De mange nye følgere på de sociale medier afspejler sig også i antallet af brugere på selve hjemmesiden. Den 8. marts 2017 besøgte således 26.577 brugere sproget.dk, hvilket er godt 4 % flere end sidste års besøgsrekord, idet der ses bort fra den 4. maj 2017, hvor der var ekstraordinært mange besøgende på grund af de skriftlige eksaminer i dansk.

sproget.dk	2015	2016	2017	%
Facebook (følgere)	3.486	4.716	6.565	39,2 %
Instagram	1.936	3.530	7.624	116,0 %
Linkedin	337	522	821	57,3 %

DSN	2015	2016	2017	%
Facebook (følgere)		1.110	2.618	135,9 %
Twitter			257	
Linkedin			198	

Afdeling for Dansk Tegnsprog har siden 2016 haft en side på Facebook (<https://www.facebook.com/dansktegnsprog.dsn/>). På siden linkes der bl.a. til nyt indhold på dansk-tegnsprog.dk (fx nye spørgsmål og svar om dansk tegnsprog), og der offentliggøres nyheder med relevans for dansk tegnsprog. De sidste måneder af 2017 har afdelingen intensiveret sin tilstedeværelse på Facebook, og antallet af følgere rundede de 1000 i slutningen af 2017.

FORMIDLING AF VIDEN TIL UDDANNELSESINSTITUTIONERNE

Formålet med at satse på formidling af viden til uddannelsesinstitutionerne er at udbrede kendskabet til Sprognævnets ydelser i undervisningssektoren og at styrke kompetence i retskrivning og korrekt sprogbrug hos elever og lærere. Initiativerne i forhold til uddannelsessektoren er fortsat i 2017, dog med mindre styrke end i 2016. Skoletjenesten er blevet sat i system og er ved at blive oprettet på skoletjeneste.dk. Der er afholdt 12 arrangementer enten på nævnet eller på skolerne. Evalueringerne har bortset fra en enkelt været særdeles positive.

Nævnet lancerede i begyndelsen af 2017 et gratis onlinekommakursus (*dansk-komma.dk*) i samarbejde med firmaet Edutasia. I løbet af 2017 har der været gennemført 68.279 sessioner af ca. 21 minutters varighed, og kurset har haft 1,4 mio. sidevisninger. Af de oplysninger som 3100 brugere har valgt at afgive, fremgår det at aldersspredningen blandt brugerne er ganske jævn. Det er især glædeligt at det ser ud til at de yngre har taget kurset til sig. Der arbejdes på at udvikle flere kurser i samarbejde med Edutasia.

Nævnet indledte i 2015 et samarbejde med Ordbogen.com om undervisningsplatformen Educas. Samarbejdet indebærer at Ordbogen.com udarbejder onlineøvelser til forskellige alderstrin i grundskolen med udgangspunkt i og henvisning til relevant information på nævnets hjemmeside og sproget.dk. I 2017 har dansklærere over hele landet stillet næsten 20.000 opgaver med udgangspunkt i Sprognævnets hjemmeside, og mere end 10.000 opgaver med udgangspunkt i sproget.dk. Også her er der således sket en betydelig forøgelse, og det er tydeligt at samarbejdet har haft den ønskede effekt.

Educas Ordbogen.com	2016	2017	%
Stillede opgaver: DSN	11.770	19.585	66,4 %
Stillede opgaver: sproget.dk	6.494	10.451	60,9 %

Der arbejdes fortsat på en revideret udgave af bogen "Anbefalede grammatiske betegnelser". Arbejdet forventes afsluttet i 2018.

FORMIDLING AF VIDEN TIL OFFENTLIGE INSTITUTIONER

Formålet er at udbrede kendskabet til Sprognævnets ydelser i den offentlige forvaltning. Dette søges først og fremmest opnået via arrangementer og netværksaktiviteter. I løbet af 2017 har der været afholdt en nordisk klarsprogskonference og to seminarer som både henvendte sig til forskere og medarbejdere i offentlige institutioner. Seminarerne har dels til formål at indsamle information om offentlige institutioners håndtering af den borgerrettede kommunikation, dels at formidle relevant viden om Sprognævnets tilbud til offentlige institutioner på nævnets hjemmeside.

Nævnet udgav i 2017 publikationen *Sprogarbejdet i danske kommuner* som belyser hvordan der arbejdes med sproget i den borgerrettede kommunikation i danske kommuner. Undersøgelsen, som er baseret på en spørgeskemaundersøgelse suppleret med interviews og omfatter 13 kommuner, tegner et billede af et område hvor medarbejderne ofte er meget optaget af at skrive klart og forståeligt, men hvor der mangler fokus, organisering og ledelsesmæssig opbakning til at opbygge de nødvendige kompetencer og til at arbejde systematisk.

På grundlag af rapportens resultater anbefalede Sprognævnet at der nedsættes en arbejdsgruppe med eksperter fra fx KL, Digitaliseringsstyrelsen og Dansk Sprognævn som skal udarbejde forslag til hvordan indsatsen for en klar og sammenhængende digital kommunikation med borgerne kan styrkes.

OPLYSNING OG RÅDGIVNING OM DANSK TEGNSPROG

Afdeling for Dansk Tegnsprog har en svartjeneste, hvor interesserede kan stille spørgsmål om dansk tegnsprog. Svartjenesten fik og besvarede 95 sproglige spørgsmål i løbet af 2017. De fleste af spørgsmålene drejede sig om oversættelse, etymologi og semantik. I maj 2017 lancerede afdelingen desuden siden dansktegnsporg.dk. Siden har til formål at oplyse og rådgive om dansk tegnsprog.

I forbindelse med afdelingens rådgivnings- og oplysningsvirksomhed har afdelingen behov for at trække på de (temmelig få) resurser der eksisterer om dansk tegnsprog. Ud over en række ordbøger drejer det sig især om den elektroniske tegnbase som Ordbog over Dansk Tegnsprog har etableret. Afdeling for Dansk Tegnsprog har i løbet af 2017

fået adgang til tegnbasen, og det er således blevet lettere for afdelingens medarbejdere at tjekke om et givet tegn er registreret i Ordbog over Dansk Tegnsprogs tegnbase.

En anden vigtig forudsætning for afdelingens rådgivning og oplysning om dansk tegnsprog er den såkaldte referencegruppe, der blev etableret i 2016. Referencegruppen består af cirka 20 medlemmer med dansk tegnsprog som modersmål. Medlemmerne repræsenterer en bred geografisk, aldersmæssig og uddannelsesmæssig spredning. Gruppens medlemmer er med i en lukket gruppe på Facebook, og afdelingen indsamler informationer fra medlemmerne i forbindelse med spørgsmål om fx tegns udførelse og betydning. Der er en del løbende arbejde forbundet med referencegruppen, fx skal der jævnligt findes nye medlemmer, og afdelingen afholder et årligt møde for referencegruppen.

I 2017 offentliggjorde afdelingen et tema til *sproget.dk* om dansk tegnsprog. Temaet henvender sig til personer der ikke har noget forhåndskendskab til dansk tegnsprog.

Afdelingen har derudover udarbejdet en brochure om dansk tegnsprog. Brochuren oplyser kort om en række fakta om dansk tegnsprog, bl.a. at dansk tegnsprog er et selvstændigt sprog. Brochuren forventes offentliggjort på dansktegnprog.dk i begyndelsen af 2018.

ARRANGEMENTER OM TEGNSPROG VED NORDISK SPROGFEST

I september 2017 afholdt Nordisk Sprogkoordination Nordisk Sprogfest i Aarhus. Under overskriften *Sprog i luften – hvad skal vi med tegnsprog?* afholdt Afdeling for Dansk Tegnsprog i samarbejde med Det Nordiske Tegnsprogsnetværk to offentlige arrangementer om tegnsprog. Begge arrangementer henvendte sig til alle med interesse for tegnsprog, og samtlige af de ca. 50 pladser ved hvert arrangement var besat.

Arrangementet *Livet som tosproget – døve fortæller* satte fokus på hvordan det er at være døv i et hørende samfund, hvilken rolle tegnsprog samt talte og skrevne sprog spiller for døve i Norden, og hvordan de fleste nordiske døve er tosprogede fordi de både behersker det nationale tegnsprog og læser og skriver (og måske også taler) det nationale majoritetssprog. Arrangementet bidrog med fire små personlige beretninger om hvordan døve i Norden lever en hverdag med flere forskellige sprog.

Arrangementet *Hvad skal vi med tegnsprog?* satte ligeledes fokus på hvad tegnsprog betyder for døve og døves pårørende. Arrangementet blev afviklet som en paneldebat med Krister Schönström (Stockholms Universitet), Patrick Stefan Kermit (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet), Liz Adams Lyngbäck, (Stockholms Universitet) og Lars Knudsen (Danske Døves Landsforbund).

De to arrangementer blev finansieret af Nordisk Sprogkoordination.

ADGANG MED TEGN

Sprognævnet har siden 2015 deltaget i projektet Adgang med tegn som har til formål at gøre offentlige hjemmesider tilgængelige for mennesker som bruger dansk tegnsprog. På samme måde som man kender det fra programmet Adgang for alle, hvor man kan få læst en hjemmeside op, kan offentlige institutioner med Adgang med tegn gøre det lettere for tegnsprogstalende at afkode indholdet på hjemmesiderne. Adgang med tegn kan allerede anvendes på borger.dk og flere kommunale hjemmesider, og det er også på vej på sundhed.dk og evt. også på Folketingets hjemmeside.

Nævnet har siddet i projektets styregruppe og har bistået med automatisk at identificere fagudtryk og sammensatte udtryk i teksterne på borger.dk. Samtidig har nævnet fået adgang til borger.dk og sundhed.dk som korpusser der nu indgår i nævnets forskning.

Normering

RETSKRIVNINGSORDBOGEN

I Retskrivningsordbogen offentliggøres den officielle danske retskrivning, som skal følges af skolen, af alle dele af den offentlige forvaltning, af Folketinget og myndigheder med tilknytning til Folketinget samt af domstolene.

I 2017 har redaktionsgruppen bestået af Anita Ågerup Jervelund, Jørgen Nørby Jensen og Margrethe Heidemann Andersen.

Fagrådet for retskrivning har i 2017 bestået af Sabine Kirchmeier, Lars Heltoft og Sanni Nimb samt redaktionsgruppen. Sanni Nimb var i 2017 formand for fagrådet, og Anita Ågerup Jervelund var sekretær.

Siden 2014 er den digitale udgave af Retskrivningsordbogen blevet opdateret med nye opslagsord og mindre tilføjelser, fx flere betydningsoplysninger, én gang om året efter præsentation i repræsentantskabet. I 2017 er Retskrivningsordbogen blevet forøget med 187 nye opslagsord og ca. 30 tilføjelser i eksisterende ordbogsartikler. Publiceringen fandt sted 29. november 2017 i alle digitale udgaver af Retskrivningsordbogen, dvs. på dsn.dk, sproget.dk, RO+, Ordbogen.com og ordbog.gyldendal.dk. Samtidig med opdateringen blev listerne over tilføjelserne tilgængelige på Sprognævnets hjemmeside, hvor der også ligger en generel information om den løbende opdatering.

Den trykte og den digitale ordbog er ikke ens, idet den trykte ordbog ikke opdateres med den digitale ordbogs tilføjelser fra de årlige opdateringer. Alle oplag af den trykte ordbog (4. udg., 2012) er dog fortsat gældende, og der vil først blive udgivet en ny udgave af Retskrivningsordbogen når der skal indføres ændringer af stavemåder eller i retskrivningsreglerne. Med udgangen af 2017 er der udkommet i alt 5 oplag af den trykte ordbog svarende til ca. 45.000 eksemplarer.

Brugere af Retskrivningsordbogen har også i 2017 haft mulighed for at købe adgang til webapplikationen Retskrivningsordbogen Plus (RO+) til de gængse platforme, dvs. smartphone, tabletcomputer, Mac og pc, via Forlaget Systimes webshop. RO+, der også fungerer når man ikke er på internettet, indeholder en række avancerede søge- og filtreringsfunktioner, fx fuldtekstsøgning på eksempler og definitioner, filtrering på ordklasser og bøjningsoplysninger m.m. RO+ er udviklet i samarbejde med firmaet Progresso.

Regeringen besluttede i slutningen af 2017 at frikøbe Sprognævnets ordlister uden en forøgelse af nævnets bevilling, så de i fremtiden kan stilles gratis til rådighed til sprogteknologiske projekter. Nævnet har i den forbindelse besluttet at RO+ ligeledes skal være gratis fra 2018.

Retskrivningsordbogen har siden juni 2011 været tilgængelig på ordbogsportalen Ordbogen.com, som bruges af mange folkeskoler, universiteter og andre offentlige institutioner, og de fleste søgninger i Retskrivningsordbogen bliver foretaget via Ordbogen.com. I 2017 var der 60.350.860 mio. søgninger. På Sprognævnets hjemmeside, www.dsn.dk, er der i 2017 blevet foretaget 2.770.951 søgninger i Retskrivningsordbogen. Dette er en lille forøgelse (0,7 %) forhold til 2016.

Forskningsberetning for 2017

Ifølge sprognævnsløven har Dansk Sprognævn ”til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning” og er forpligtet til at ”arbejde på videnskabeligt grundlag”. Desuden er Dansk Sprognævn omfattet af lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. der gælder for ”visse (...) institutioner under Kulturministeriet, hvor forskning er en væsentlig forudsætning for varetagelsen af institutionens hovedopgave”. Sprognævnets forskning har altså det strategiske sigte at tilvejebringe, vedligeholde og forny det videnskabelige grundlag for at løse nævnets opgaver, og nævnet er især pålagt en forpligtelse til at ”indsamle nye ord, ordforbindelser og ordanvendelser, herunder forkortelser”.

Men det strategiske formål kan ikke indfris alene ved de bundne forskningsopgaver, for de retter sig først og fremmest imod at vedligeholde det etablerede grundlag. Det er naturligvis en vigtig opgave for nævnet, men det danske sprogs udvikling kan og bør ses under mange forskellige synsvinkler der på forskellig vis bidrager til oplysnings- og normeringsvirksomheden. Både det danske sprog og det danske sprog-samfund forandrer sig. Derfor er de problemer som danske sprogbrugere søger råd og oplysning om, ikke de samme til alle tider, og de normer der skal oplyses om og tages hensyn til i udarbejdelsen af den danske retskrivning, ligger ikke fast én gang for alle, men er i stadig forandring.

Det gør det nødvendigt at udvikle og forny det videnskabelige grundlag for Sprognævnets virksomhed. Derfor indgår Sprognævnet i samarbejde med andre forskningsinstitutioner om forskning og forskeruddannelse, derfor har nævnets forskere og seniorforskere tid til personlig forskning, derfor prioriterer nævnet ph.d.-stipendier højt, og derfor støtter nævnet at medarbejderne søger om fondsstøtte til deres personlige forskningsprojekter.

FORSKNINGSUDVALGET

Medlemmer

- Professor, dr.phil. Hanne Ruus, Københavns Universitet, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.
- Direktør, dr.phil. Karen Skovgaard-Petersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, udpeget af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.
- Seniorforsker, cand.mag. Jørgen Schack, valgt af nævnets videnskabelige personale, og udvalgets sekretær.

Møder

Dansk Sprognævnets forskningsudvalg har holdt to møder i 2017, hvor man bl.a. har behandlet nævnets forskningsberetning for 2016 og aktivitetsplan for 2017.

I sin udtalelse vedr. forskningsberetningen for 2016 har udvalget med tilfredshed noteret sig de opnåede resultater, men samtidig udtrykt bekymring for at de manglende forskerstillinger, samt en stigende administrativ arbejdsbyrde, på lidt længere sigt vil føre til en mindsket forskningsaktivitet og dermed en mindsket produktion.

INTERNE FORSKNINGSPROJEKTER

Forskningsressurser

Ordsamlingen er i 2017 vokset med 2343 indtastede excerpter. Dette er en pæn stigning i forhold til sidste års 1610 excerpter.

Svarsamlingen: Svar der anses for særlig relevante, fx fordi de ikke kan findes i gængse ordbøger og håndbøger, eller fordi de afspejler nye udviklinger i sprognormer og sprogproblemer, registreres i en database, som i 2017 er vokset med 105 svar mod 151 sidste år.

Svarsamlingen og svartjenesten tildeles ikke selvstændig forskningstid, men svarene, især de der registreres, repræsenterer ofte et stykke forsknings- og udredningsarbejde, og samlingen er således et vigtigt kildemateriale for forskning i sprognormernes udvikling.

Korpusressurser: Nævnets korpusser er fortsat vokset i 2017 med 126 mio. ord fra danske landsdækkende aviser, 3,1 mio. ord fra sundhed.dk, 350.000 ord fra gymnasie-stile samt ord fra andre kilder, i alt 131 mio. ord, så det samlede korpus nu omfatter 919 mio. ord fra perioden 2009 til i dag.

Alle ordene i tekstsamlingen, bortset fra de ord som blev indsamlet i 2017, er blevet forsynet med metadata med oplysninger om ordklasse, bøjningsform og konstruktionsmuligheder m.m., således at det er muligt at søge endnu mere effektivt i materialet.

Materialet danner et meget fint grundlag for nævnets forskning i forbindelse med anvendelse af såvel kvalitative som kvantitative forskningsmetoder. Endvidere danner materialet grundlag for forskellige samarbejdsprojekter med offentlige institutioner og forskningsinstitutioner om bl.a. identifikation af fagudtryk og konsistens i sprogbrugen.

Adgangen til tekstsamlingerne i Netarkivet via DeIC (Danish e-Infrastructure Cooperation), som ventes at kunne udgøre et unikt supplement til nævnets egne ressourcer, lader fortsat vente på sig.

Nye ord i dansk 1955 til i dag

Sprognævnets nyordsordbog, *Nye ord i dansk 1955 til i dag* (www.dsn.dk/noid), er i 2017 blevet forøget med i alt 213 nye opslagsord fra perioden 1955 til i dag, fx *aldersfascistisk* (kendt fra 1991), *amf* ('amfetamin', fra 1968), *arbejdsnarkoman* (fra 1959), *burlaks* (fra 1986), *cirkulær økonomi* (fra 2006), *CO₂-neutral* (fra 1989), *coverband* (fra 1990), *det gule Danmark* (fra 2015), *disruption* (fra 1997), *dragqueen* (fra 1971), *elcykel* (fra 1974), *fattigmandskokain* (fra 1983), *glamping* (fra 2007), *homegirl* (fra 1997), *hvid måned* (fra 2005), *kommentariat* (fra 2004), *LGBTQ-person* (fra 2010), *mandagsbil* (fra 1970), *mansplaining* (fra 2013), *outro* (fra 1974), *postfaktuel* (fra 2012), *queer* (fra 1994), *ransomware* (fra 2005), *SoMe* (fra 2012), *speltghetto* (fra 2007), *tomoffel* (fra

1973), *untagge* (fra 2008) og *webzine* (fra 1995). Der er desuden foretaget tilbagedateringer af en række eksisterende opslagsord i ordbogen.

I 2017 har redaktionen bestået af Jørgen Nørby Jensen og Margrethe Heidemann Andersen.

Nye ord i dansk bruges jævnligt af journalister og andre sproginteresserede, fx i DR K's sprogquiz, og har dermed en meget bred appel. Der har været over 108.000 søgninger i ordbogen i 2017, hvilket svarer til en forøgelse på 4,6 %.

Den skriftlige sprogfærdighed i grundskolen og gymnasieskolen

Nævnet har som et af sine centrale udviklingsmål at kortlægge stavfærdigheden og andre aspekter af den skriftlige sprogfærdighed i folkeskolen og gymnasieskolen. Formålet er at opnå en bedre forståelse af unge sprogbrugeres sproglige adfærd og håndtering af skriftsproget for bedre at kunne målrette nævnets formidlingsaktiviteter så de kan styrke både elever og lærere i at skrive et klart og formålstjenligt dansk, jf. nævnets mission.

Der er derfor iværksat et pilotprojekt hvor nævnet undersøger stile fra gymnasiernes afgangsprøver 2016, som for første gang blev afleveret digitalt via netprøver.dk. Projektet skal se på mulighederne for at foretage automatiske analyser af elevernes beherskelse af især dansk stavning og syntaks og undersøge hvilken viden om ordvalg og tekstforståelse man i øvrigt kan uddrage ved at behandle de elektroniske stile som "big data". I samarbejde med undervisningsministeriets fagreferenter og netprøver.dk er der indsamlet 200 stile med en god geografisk spredning, i alt 350.000 ord.

I løbet af 2017 er stilene anonymiseret og bearbejdet så de kan analyseres automatisk. Endvidere er der afprøvet forskellige værktøjer til at gennemføre analyserne. Samtlige stile er gennemgået og skannet for relevante problemstillinger, og forskellige opmærkningssystemer er blevet afprøvet. Der er foretaget kvantitative undersøgelser af udvalgte sproglige fænomener, fx brugen af pronominer (*hans* vs. *sin*, *de der* vs. *dem der*).

På grundlag af pilotprojektet er det blevet vurderet at projektet nu kan gå over i næste fase, hvor der kan foretages flere både kvantitative og kvalitative analyser. Nævnet har i slutningen af 2017 fra Kulturministeriets forskningspulje modtaget midler til at igangsætte et etårigt postdocprojekt der især skal arbejde med den kvalitative dimension i stilene, herunder ordvalg, afsender/modtagerforhold og sætningskonstruktion. Det skal undersøges om stilene opfylder de krav der er i stx-bekendtgørelsen for dansk, og om stilene opfylder kravene fra censorvejledningen for skriftlig dansk. Der vil dog også blive arbejdet videre med kvantitative analyser.

Stilekorpuset vil endvidere indgå i et forskningsprojekt i samarbejde med universiteterne i København og Århus, *Broken grammars and beyond*, som er finansieret af Det Frie Forskningsråd. Projektets mål er at opstille en brugsbaseret og neuro-kognitivt funderet sprogforståelsesmodel der tager hensyn til at grammatiske fejl kan antage mange former (f.eks. ordstilling, kasus og navneords køn), og at disse ikke alle påvirker forståelsen på samme måde. Et differentieret syn på menneskers grammatikforståelse vil gavne sprogundervisere, Sprognævnets arbejde og udviklere af sprogteknologi.

Sabine Kirchmeier, Lene Rotne og Anita Ågerup Jervelund har deltaget i projektet i 2017.

Sproget i de nye kommunikationsformer

Projektet har til formål at undersøge hvordan sproget bruges i de nye kommunikationsformer, især de skriftlige (Facebook, Twitter, sms m.m.). Fokus ligger på om sprogbrugen i de nye kommunikationsformer fungerer efter principper der allerede er kendt fra traditionelle måder at skrive på, eller om der kan iagttages nye måder at skrive på der specifikt er knyttet til det pågældende medium/den pågældende genre.

Projektets fokus indebærer at man dels ser på sprogbrugen i de nye kommunikationsformer i sin egen ret, dels at man sammenligner med solidt funderet viden om sprogbrugen i traditionelt skriftsprog. Genreovervejelser i kommunikationsteoretisk forstand udgør en vigtig del af projektet. Genre skal her forstås bredt som de karakteristiske træk der er knyttet til enhver given sproglig udveksling: Hvem der henvender sig til hvem med hvilken hensigt, formalitetsgrader, intimitetsgrader, (a)symmetri mellem afsender og modtager osv. Projektet ledes af seniorforsker, dr.phil. Eva Skafte Jensen. Flere af Sprognævnets medarbejdere bidrager til dette projekt i større eller mindre grad. Til projektet er der desuden knyttet en ph.d.-stipendiat, nemlig Lene Rotne, der har opnået et ph.d.-stipendium fra FKK. Et netværk for forskere i Danmark (og udland, især Sverige) ledes af Eva Skafte Jensen (Dansk Sprognævn), Marianne Rathje (Syddansk Universitet) og Tina Thode Hougaard (Aarhus Universitet).

Ortografisk rangering af korpustekster

Projektet om ortografisk rangering ledes af Philip Diderichsen og Jørgen Schack. Projektet skal undersøge om der kan udvikles en metode til automatisk at vurdere den sproglige kvalitet af korpustekster – i første omgang baseret på Sprognævnets store korpus af avistekster fra Infomedia. Det overordnede formål er at finde en mere solid empirisk basis for at tale om ”de gode og sikre sprogbruges” skriftlige sprogbrug.

Projektet har i sine første faser været eksplorativt. To pilotfaser skulle afdække om der overhovedet var noget at komme efter – forudsiger forekomsten af ortografiske fejl faktisk teksters kvalitet i bredere forstand? De foreløbige resultater tyder på at dette er tilfældet, i hvert fald for tekster med adskillige ortografiske fejl.

Hyppige fejltypen er ofte betingede fejl, dvs. fejl der består af ordformer der ikke er fejl i alle sammenhænge. Betingede fejl er svære at finde automatisk da man ikke bare kan lave et opslag for at se om de mangler i en liste over korrekte ordformer: Det er nødvendigt at afgøre om fejkandidaten faktisk er en fejl i den kontekst den forekommer i. Det kræver en automatisk grammatisk analyse af den sætning som fejkandidaten forekommer i.

Arbejdet med analyse og klassifikation af stavfejl understøttes af flere andre forskningsprojekter. I forbindelse med analysen af gymnasiestilene er der blevet arbejdet med kategorisering og opmærkning af forskellige fejltypen og foretaget undersøgelser af hvordan gymnasieelevernes sprogbrug adskiller sig fra andre sprogbruges. Det kan fx vises at konstruktioner som ”til de der ...” i stedet for det traditionelt korrekte ”til dem der ...” ikke er blevet mere hyppige med tiden, og at gymnasieelever ikke er mere usikre på brugen af denne konstruktion end gennemsnittet, dvs. at normen på dette område fortsat respekteres i vidt omfang.

Forskningsprojektet Broken grammars and beyond, som nævnet deltager i i samarbejde med universiteterne i København og Århus, og som handler om belysning af stavfejl i bl.a. elevtekster og deres betydning for hvordan vi opfatter grammatiske afvigelser, har også stor betydning for dette arbejde.

Det var oprindeligt planen også at inddrage Netarkivet til intern brug i regi af DeIC (Danish e-Infrastructure Cooperation), men på grund af forsinkelser hos DeIC har det heller ikke været muligt at arbejde videre i den retning i 2017.

Offentlige institutioners skriftlige kommunikation

Dansk Sprognævn arbejder i perioden 2015-2018 på at udvikle et tættere samarbejde med offentlige institutioner om deres skriftlige kommunikation med borgere. I projektet deltager Sabine Kirchmeier og Anne Kjærgaard. Desuden har stud.mag. Karen Holk Jeppesen i 2017 deltaget, først som praktikant ved Dansk Sprognævn og derefter som studerende, der har indsamlet data til projektet og brugt data fra projektet i en studieopgave.

En vigtig komponent i projektet er at etablere kontakt til relevante forskningsmiljøer og -grupper. I 2017 er Anne Kjærgaard derfor blevet tilknyttet forskningsgruppen CIRCD (Centre for Interaction Research and Communication Design), forskningsgruppen Kommunikationsrådgivning og en forskningsgruppe om tænke højt-protokoller som metode i arbejdet med at vurdere og evt. omarbejde tekster fra offentlige institutioner til borgere. Desuden gav klarsprogskonferencen 2017 (Sprog og kommunikation i digital borgerbetjening) mulighed for at etablere nye kontakter – og styrke allerede eksisterende relationer til nordiske forskere og praktikere med interesse for offentlige institutioners skriftlige kommunikation.

I løbet af 2017 er der især blevet fokuseret på tænke højt-protokoller som metode til at undersøge kvaliteten af tekster fra offentlige myndigheder. En tænke højt-protokol indsamles ved at man beder en informant læse en eller flere tekster og fortælle hvad vedkommende tænker undervejs. I løbet af året er der dels blevet arbejdet med tænke højt-protokoller om tekster fra SKAT (om forskellige skatteforhold) og fra KMD (om sygedagpenge). Fokus har især været på tænke højt-protokoller som metode.

Resultaterne fra SKAT-undersøgelsen blev afrapporteret på konferencen Forum for textforskning 12 af Karen Holk Jeppesen og Anne Kjærgaard. Desuden har Anne Kjærgaard i samarbejde med 3 andre forfattere indleveret en artikel om tænke højt-protokoller som metode til bedømmelse. Fagfællebedømmelsen foreligger først i løbet af 2018.

I 2018 skal der indsamles yderligere tænke højt-protokoller, og derefter skal tænke højt-protokollerne om sygedagpenge analyseres med henblik på hvad man på grundlag af protokollerne kan sige om kvaliteten af to forskellige versioner af et brev om sygedagpenge.

I februar 2017 blev der afholdt et seminar henvendt til skrivende medarbejdere i den offentlige forvaltning. Seminaret havde dels til formål at indsamle information om offentlige institutioners håndtering af den borgerrettede kommunikation, dels at formidle viden om Sprognævnets arbejde. Seminaret var en gentagelse af et seminar der blev afholdt i efteråret 2016, der vakte så stor interesse at vi valgte at gentage

seminaret. De overordnede problemstillinger der kom frem i løbet af seminarerne, er beskrevet i artiklen Skrivearbejdet i det offentlige – hvordan står det til? i Nyt fra Sprognævnet 2017, nr. 3.

I maj 2017 afholdt Det Nordiske Klarsprogsnetværk konferencen Sprog og kommunikation i digital borgerbetjening. Dansk Sprognævn arrangerede konferencen. Baggrunden for konferencens tema er at kommunikationen mellem offentlige myndigheder og borgere i Norden de seneste år har ændret sig radikalt. Kommunikationen foregår ikke længere bare på papir, men ved hjælp af hjemmesider, sociale medier og e-mails. Med kravet om digital kommunikation mellem borgere og myndigheder opstår der nye spørgsmål og perspektiver. Hvad betyder det fx for sproget når man ikke bare skal skrive til borgerne som i en traditionel tekst, men også skal skrive med dem som man gør på Facebook? Og hvordan er myndighedernes kommunikation på papir blevet tilpasset de nye digitale medier? Bliver sproget fx mindre komplekst og mere i øjenhøjde, eller er sproget det samme selvom mediet har ændret sig?

Konferencen blev afholdt på Schæffergården i Gentofte og var fuldt booket. De ca. 100 konferencedeltagere og oplægsholdere kom fra hele Norden. Der udkommer en konferencerapport i 2018, der indeholder artikler baseret på en række af de foredrag der blev holdt på konferencen.

Konferencen blev hovedsagligt finansieret af et stipendium fra Schæffergården, bidrag fra Nordisk Sprogkoordination, Clara Lachmanns Stiftelse, Letterstedtska föreningen og deltagergebyrer.

I juni 2017 udkom rapporten *Sprogarbejdet i danske kommuner*. Rapporten er baseret på en spørgeskemaundersøgelse som tidligere praktikant Julie Meyer Ingemansson gennemførte i løbet af 2016 om danske kommuners arbejde med sprog og tekster. Undersøgelsen viste at der er et stort behov for flere initiativer på området. Det er endvidere tydeligt at der kan spares mange resurser i den offentlige sektor ved en stærkere koordinerende indsats som sikrer et klarere og mere forståeligt sprog i kommunikationen med borgerne og en mere ensartet brug af fx fagudtryk.

Nævnet har i 2017 foretaget en evaluering for Rigsrevisionen af sproget i SKATs vejledninger om told. Rigsrevisionens rapport har bl.a. ført til kritik fra statsrevisorerne og til en opfordring til at skrive mere brugervenligt. <http://www.rigsrevisionen.dk/publikationer/2017/72017/statsrevisorernes-bemaerkning-til-beretningen/>.

Derudover blev der i 2017 holdt 6 foredrag om sprogbrugen i det offentlige henvendt til medarbejdere i det offentlige.

Der er opnået et positivt samspil med store dele af den offentlige sektor, hvilket ikke blot får betydning for forskningsindsatsen, men også for formidlingen af forskningsresultaterne når de foreligger i 2018/2019.

I løbet af året er projektet ELIPS (European Languages and their Intelligibility in the Public Space) blevet etableret i EFNIL-regi. Projektet handler om brugen af europæiske sprog i tekster fra offentlige myndigheder (fx i forbindelse med lovgivning og offentlig administration). Projektet er beskrevet nærmere på <http://efnil.org/projects/elips>. Projektet ledes af Johan Van Hoorde fra Nederlandse Taalunie og har deltagere fra Belgien, Danmark, Finland, Holland, Italien, Litauen og Slovenien. Anne Kjærgaard

deltager som dansk repræsentant. Første fase af projektet er at sende et spørgeskema om sproget i tekster fra offentlige myndigheder til EFNILs medlemsorganisationer.

Dansk Sprognævn har bistået i arbejdet med at formulere dette spørgeskema. Desuden har Dansk Sprognævn stået for at lave den elektroniske version af spørgeskemaet. Spørgeskemaet udsendes efter planen i begyndelsen af 2018.

Digitalisering af videooptagelser af dansk tegnsprog

Afdeling for Dansk Tegnsprog kom i løbet af 2016 i besiddelse af en række videooptagelser af dansk tegnsprog. Optagelserne blev overdraget til afdelingen da tolkeuddannelsen ved UCC flyttede til nye lokaler på Carlsberg, og materialet omfatter ca. 1700 bånd.

Dansk tegnsprog er ikke noget veldokumenteret sprog, fx ved man ikke meget om hvordan sproget har udviklet sig over tid. Videooptagelserne stammer fra midten af 80'erne og frem og kan give et unikt indblik i hvordan sproget har ændret sig de sidste 30 år. Optagelserne er i formater der ikke længere er almindeligt brugte, og mange af båndene er i fare for at gå til pga. alder og uhensigtsmæssige opbevaringsforhold.

Formålet med projektet er for det første at bevare båndene ved at digitalisere dem og for det andet at skabe overblik over materialerne så man kan søge systematisk i dem. For det tredje er formålet at tilgængeliggøre materialerne for forskere, studerende og andre interesserede.

I 2016 blev der etableret en database i Access der skulle bruges til at registrere alle båndene. I løbet af 2017 er båndene blevet registreret i basen, og der er i langt de fleste tilfælde taget stilling til om hvert enkelt bånd skal digitaliseres. Ved udgangen af 2017 var knap 830 bånd færdigdigitaliseret eller indleveret til digitalisering. Ca. 240 bånd skal kasseres. Vi forventer at digitalisere 260 af de resterende ca. 600 bånd i 2018. I løbet af året besluttede afdelingen i samråd med Dansk Tegnsprogråd desuden at digitalisere en række optagelser om tegnsprog som Døvehistorisk Selskab er i besiddelse af. Arbejdet med at identificere personer der optræder på klippene, og indhente tilladelser til at offentliggøre båndene fra disse personer (eller deres efterkommere) er derudover påbegyndt.

Digitaliseringsprojektet bliver finansieret af afdelingens egne midler og fortsætter i 2018. Man kan læse mere om projektet og se eksempler på gamle klip på dsn.dk/tegn-sprog/digitalisering.

Personlige forskningsprojekter

Margrethe Heidemann Andersens personlige forskningsprojekt har i 2017 drejet sig om engelskpåvirkningen af dansk. Her har hun bl.a. vha. en spørgeskemaundersøgelse belyst forholdet mellem direkte lån og afløsningsord og suppleret med undersøgelser af den faktiske sprogbrug i tekstanalyseværktøjet Korp. Derudover har hun undersøgt frekvensen af importord i danske aviser, og hun har herunder klarlagt hvilke sprog vi især låner fra, og hvilke ordklasser der er repræsenteret blandt importordene.

Eva Skafte Jensen arbejder fortsat med sprogbrug i digital diskurs. I 2017 har hun for eksempel afdækket hvilke forkortelser der bruges i et stort korpus af tweets, og hvor ofte de bliver brugt. Hun er særlig optaget af hvordan de tekniske omstændigheder som fx muligheden for at kombinere med billeder, en evt. øvre grænse for antallet

af anslag m.m. supplerer de almindelige kommunikative omstændigheder (afsender-modtager-forhold, hensigten med meddelelsen osv.) og sætter præg på hvordan der skrives.

Eva Skaffe Jensen arbejder på et større forskningsprojekt om kasus i pronominer i historisk belysning, såvel som i moderne dansk. For tiden arbejder hun dels på at kortlægge hvornår de forskellige ændringer i brugen af kasus fandt sted, dels arbejder hun på at undersøge hvordan kasusformerne bruges når de indgår i sideordnede sætningsled (*Peter og jeg/Peter og mig*) i moderne dansk.

Sabine Kirchmeier arbejder med hhv. et dansk, et nordisk og et europæisk sprogbarometer. Hun overtog i slutningen af 2010 projektledelsen af EFNIL's sprogbarometer European Language Monitor (ELM), som er en kortlægning af sproglovgivning og modersmålenes, minoritetssprogenes, nabosprogenes og fremmedsprogenes status i skole, højere uddannelse, erhvervsliv og kultur. Der er indsamlet data til et pilotprojekt med 4 lande (ELM 1) i 2006, og der er foretaget to komplette indsamlinger: ELM 2, som dækker 20 europæiske lande i 2009/2010, og ELM 3, som dækker 27 lande i 2013. Resultaterne er publiceret på www.efnil.org/projects/elm. I 2017 er dataindsamlingen til ELM 4 sat i gang. ELM 4 er blevet suppleret med spørgsmål om landenes politikker på sprogteknologiområdet.

Anne Kjærgaard har brugt en del af sin personlige forskningstid på arbejdet med tænke højt-protokoller (se under Interne Forskningsprojekter: Offentlige institutioners digitale kommunikation). Derudover har hun deltaget i et forskningsprojekt om kommunikationsrådgivning under ledelse af Gitte Gravengaard, lektor ved NorS (Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab), Københavns Universitet. Formålet med projektet er at undersøge hvordan kommunikationsrådgivere tænker og agerer i deres professionelle praksis. I forbindelse med projektet har Anne Kjærgaard indsamlet 6 interviews med sprog- og kommunikationsmedarbejdere. Projektet fortsætter i 2018. Derudover har Anne Kjærgaard i samarbejde med Gitte Gravengaard skrevet en artikel om arbejdet i Danmark med sprog- og kommunikationsrådgivning fra 60'erne frem til i dag. Artiklen er antaget til CIRCD Working Papers og udkommer i løbet af 2018.

Jørgen Schack arbejder med danske nominaler. Projektet omfatter en række artikler om forskellige nominaltypers struktur og semantik samt artikler om orddannelse, herunder dannelse af varemærker o.l.

EKSTERNT FINANSIEREDE FORSKNINGSPROJEKTER

Moderne importord i dansk

Pia Jarvad, Margrethe Heidemann Andersen, Jørgen Nørby Jensen, Jørgen Schack og Philip Diderichsen gik i 2016 i gang med en ny undersøgelse af importord i dansk. Udgangspunktet er de danske data i det nordiske importordsprojekt, som undersøgte importord i dansk og de andre nordiske sprog omkring år 2000. Sprognævnets projekt skal dokumentere i hvilket omfang og på hvilken måde dansk påvirkes af engelsk, og om der er sket ændringer i løbet af de seneste 10-15 år, herunder i hvilket omfang det

danske kerneordforråd er påvirket. Nævnet har modtaget 649.000 kr. fra Kulturministeriets forskningspulje til projektet for 2017. Projektet udføres i samarbejde med forskere fra Københavns Universitet.

Der blev i slutningen af 2017 arrangeret et seminar med foreløbige præsentationer af projektets resultater i Selskab for Nordisk Filologi. Dele af projektet afsluttes med en konference i efteråret 2018.

Nye danske kerneord

Formålet med projektet *Nye danske kerneord* er at beskrive forekomsten af moderne importord i det centrale ordforråd (ved *moderne importord* forstås fremmedord fra perioden 1945 ff.). Til dette formål er der udtaget 1000 tekstprøver a 250 løbende ord fra de mest læste ugeblade i perioden 2012-2016 (200 prøver fra hvert år i perioden). Fra dette tekstkorpus på 250.000 løbende ord udtages alle lemmaer med en frekvens på 20 og derover. Sådanne lemmaer kaldes *kerneord*. Der er fulgt samme fremgangsmåde som den Hanne Ruus har benyttet i sin disputats, *Danske Kerneord* (1995). Ruus' kerneord er udtaget fra et ugebladskorpus fra perioden 1970-1974. Ved at sammenholde vores liste med nutidige kerneord med Ruus' liste fra 1970'erne kan vi på en pålidelig måde beskrive udviklingen i det centrale ordforråd fra 1970'erne og frem til i dag. En foreløbig undersøgelse, baseret på ca. halvdelen af det endelige korpus, tyder på at antallet af moderne importord i forrådet af nutidige kerneord er meget beskedent. Det endelige tal kendes ikke endnu, men det anslås at under 1 % af de nutidige kerneord er moderne importord. Til sammenligning er knap 0,5 % af kerneordene i Ruus' korpus fra 1970'erne moderne importord.

Sideløbende med indsamlingen af tekstprøver fra ugeblade er der indsamlet prøver fra de mest læste aviser i perioden 2012-2016 (efter samme principper som beskrevet ovenfor). Også fra dette korpus af avistekster udtages kerneordene. Derved bliver det muligt at sammenholde ordforrådet, herunder antallet af moderne importord, i to meget læste tekstarter.

Projektet er en del af den bevilling som nævnet har modtaget fra Kulturministeriets forskningspulje og udføres af Jørgen Schack og Philip Diderichsen.

Sproget som makeover.

En undersøgelse af danske og italienske unges skriftsprog

Lene Rotne startede i september 2014 på et ph.d.-projekt om hvordan danske og italienske unge skriver i forskellige kontekster på det sociale medie Facebook, og hvordan de skriver i deres skolestile. Datasættet består af facebookdata samt skolestile (3-4 fra hver elev) fra 14 italienske unge i alderen 14-18 år og 14 danske unge i samme aldersgruppe. Data er indsamlet fra en privatskole i Rom og en privatskole i København.

Undersøgelsen vil kunne vise hvordan de unge skriver på Facebook og i deres skolestile. Den vil kunne vise om der vil være behov for øget undervisning i differentieret skrivestil, og om der i de danske skoler kan være behov for det samme store fokus på forholdet mellem tale og skrift som man har i de italienske skoler.

Projektet er finansieret af FKK. Projektet er et samarbejde mellem Dansk Sprog-nævn og Institut for Engelsk, Germansk og Romansk på Københavns Universitet med

hovedvejleder på universitetet (Erling Strudsholm) og bivejleder (Eva Skaftte Jensen) på nævnet.

Projektet afsluttes medio 2018.

ROhist – Retskrivningsordbøger gennem historien (rohist.dsn.dk)

Projektet blev iværksat i 2014, hvor nævnet fik bevilget 300.000 kr. af Kulturministeriet til et website der kunne vise udviklingen i officiel dansk retskrivning fra 1800-tallet til i dag. Websitet kan nu besøges på <http://rohist.dsn.dk>. Projektet er udført i samarbejde med Monica von Martens, Göteborg Universitet, der har været primus motor for et tilsvarende svensk projekt, <http://spraakdata.gu.se/saolhist>.

På ROhist kan man fra sidens søgefelt foretage avancerede søgninger i de 5 nyeste danske retskrivningsordbøger:

- Retskrivningsordbog 1955
- Retskrivningsordbogen 1986
- Retskrivningsordbogen 1996
- Retskrivningsordbogen 2001
- Retskrivningsordbogen 2012.

De nyere retskrivningsordbøger er også tilgængelige som png- og pdf-filer. Derudover er følgende fem ældre retskrivningsordbøger tilgængelige i png- og pdf-format, men altså ikke søgbare fra sidens søgefelt:

- Dansk Retskrivningsordbog 1946
- Dansk Retskrivningsordbog 1923
- Saabys Retskrivningsordbog 1918
- Dansk Retskrivningsordbog 1892
- Dansk Haandordbog 1872.

Sprognævnet modtog i 2016 en bevilling fra Brebølfonden på 100.000 kr. til det videre arbejde, som blev iværksat i 2017. Bevillingen rakte til at Dansk Haandordbog 1872 og Saabys Retskrivningsordbog 1918 nu også bliver søgbare fra sidens søgefelt. Den udvidede ROhist-side relanceres i løbet af 2018.

European Language Monitor (ELM)

De europæiske sprognævns netværk, EFNIL, har siden 2006 løbende fulgt op på sprogenes status i Europa for at etablere en empirisk basis for udvikling af nationale og internationale sprogpolitikker.

I 2016 blev der arbejdet videre med grænsefladen til visualisering af dataene på nettet og med forberedelserne til indsamling af det nye datasæt, ELM 4, i 2017. I tilknytning til projektet er der også etableret et nordisk samarbejde der har til formål at sammenligne data fra de nordiske lande.

Projektleder er Sabine Kirchmeier. Projektet finansieres af EFNIL med 10.000 Euro. Se mere på www.efnil.org/projects/elm.

ELIPS – European Languages and their Intelligibility in the Public Space

I løbet af året er projektet ELIPS (European Languages and their Intelligibility in the Public Space) blevet etableret i EFNIL-regi. Projektet handler om brugen af europæiske sprog i tekster fra offentlige myndigheder (fx i forbindelse med lovgivning og offentlig administration). Projektet er beskrevet nærmere på <http://efnil.org/projects/elips>.

Projektet ledes af Johan Van Hoorde fra Nederlandse Taalunie og har deltagere fra Belgien, Danmark, Finland, Holland, Italien, Litauen og Slovenien. Anne Kjærgaard deltager som dansk repræsentant. Første fase af projektet er at sende et spørgeskema om sproget i tekster fra offentlige myndigheder til EFNILs medlemsorganisationer. Dansk Sprognævn har bistået i arbejdet med at formulere dette spørgeskema. Desuden har Dansk Sprognævn stået for at lave den elektroniske version af spørgeskemaet. Spørgeskemaet udsendes efter planen i begyndelsen af 2018.

FORSKNINGSÅRSVÆRK I 2017

Sprognævnets forskere og seniorforskere har gennemsnitlig 30 % af deres arbejdstid til personligt valgte forskningsprojekter indenfor nævnets område, men ikke nødvendigvis jævnt fordelt, således at de i perioder forsker lidt mindre for derefter samlet at afvikle optjent forskningstid. Derudover deltager de i den forskning som instituttet er pålagt eller har påtaget sig. Forskere og seniorforskere som er frikøbt med fondsstøtte til særlige projekter, bruger normalt 90 % af projektiden på forskning og 10 % til institutopgaver. Ph.d.-stipendiater, som er ansat for tre år, har ca. 80 % af deres arbejdstid til personlig forskning, men afvikler normalt deres institutforpligtelser tidligt i ansættelsen. Videnskabelige medarbejdere udenfor stillingsstrukturen har ca. 10 % personlig forskningstid og kan deltage i institutforskning.

Tabellen s. 38 viser det samlede antal forskningsmånedsværk i 2017 fordelt på medarbejdere. Der er ikke splittet op på projekter. I opgørelsen medtages alle de opgaver som er knyttet til forskningen, dvs. også forskningsadministration, deltagelse i styregrupper, opbygning af forskningsinfrastruktur osv. Udarbejdelse af svar i svartjenesten og arbejdet med Retskrivningsordbogen medregnes med 50 %.

Antallet af forsknings måneder er faldet fra 72,9 i 2016 til 68,9 i 2017, hvilket betyder et yderligere fald i forskningstiden med 4 forsknings måneder. Antallet af forsknings måneder har imidlertid været højere end forventet takket være ekstern finansiering til projekterne Moderne importord i dansk og Sproget som makeover.

Medarbejder	Forskningsmånedsværk pr. år
Anita Ågerup Jervelund	5,4
Anne Kjærgaard	5,2
Eva Skafte Jensen	7,2
Ida Elisabeth Mørch	2,3
Jørgen Nørby Jensen	7,8
Jørgen Schack	8,8
Lene Rotne	10,2
Margrethe Heidemann Andersen	7,6
Philip Diderichsen	7,7
Pia Jarvad	2,4
Sabine Kirchmeier	4,3
I alt	68,9

PUBLIKATIONER

Instituttets medarbejdere har i løbet af 2017 udgivet 4 netudgivelser, 6 bøger, rapporter eller tidsskrifter og 45 artikler, heriblandt 7 forskningsartikler. Der er endvidere blevet holdt 53 foredrag og indlæg på konferencer, heraf 16 som præsenterer nævnets forskning.

Publikationsstatistik	2014	2015	2016	2017	%
Netudgivelser	8	6	5	4	-20,0 %
Bøger/tidsskrifter/rapporter	7	9	10	6	-40,0 %
Artikler – forskning	17	15	14	7	-50,0 %
Artikler – formidling	31	25	43	38	-11,6 %
Foredrag – forskning	26	21	16	16	0,0 %
Foredrag – formidling	25	30	32	37	15,6 %
I alt	114	106	120	108	-10,0 %

Antallet af forskningspublikationer er i 2017 næsten halveret i forhold til 2016. I 2016 var 12 ud af 14 forskningsartikler fagfællebedømt. I 2017 var det 5 ud af 8 forskningsartikler. Antallet af forskningsforedrag er konstant i forhold til 2016.

Udviklingen i andelen af fagfællebedømte publikationer af nævnets forskningspublikationer						
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5 af 15	6 af 16	10 af 25	9 af 17	13 af 15	12 af 14	5 ud af 8

Netudgivelser

- <http://www.dsn.dk/noid> (opdateret 2 gange i 2017)
- <http://www.dsn.dk/ro> (opdateret december 2017)
- <http://danskkomma.dk/> (januar 2017)
- <http://dansktegnsprog.dk/> (maj 2017)

Bøger/rapporter/tidsskrifter

Andersen, Margrethe Heidemann (red.). (2017). *Sprogbrug i de nye medier. 3. symposium om sprogbrug og interaktion i de nye medier*. Frederiksberg 27. april 2016. (Sprognævnets konferencereserie; 5).

Publiceret på <https://dsn.dk/udgivelser/sproгнаevnets-konferencereserie/bind-5-sprogbrug-i-de-nye-medier>.

Andersen, Margrethe Heidemann, Christensen, Ken Ramshøj, Christensen, Tanya Karoli, Heegård, Jan, Jensen, Torben Juel, Jensen, Thomas Wiben & Rathje, Marianne (red.). (2017). *NyS 52-53. Nydanske sprogstudier*.

Også publiceret på <http://www.nys.dk/index>.

Andersen, Margrethe Heidemann, Jensen, Jørgen Nørby, Kirchmeier, Mortensen, Anni Renner & Ravnholt, Ole (red.). (2017). *Nyt fra Sprognævnet*, (1-4).

Publiceret på <https://dsn.dk/nyt/nyt-fra-sproгнаevnet>.

Brevik, Torbjørk, Gustafsson, Anna Maria, Jensen, Eva Skaftø, Sandström, Gabriella & Sigtrygsson, Jóhannes (red.) (2017). *Sprog i Norden 2017*.

Publiceret på <https://tidsskrift.dk/sin/index>.

Jakobsen, Lisbeth Falster, Kragh, Kirsten Jeppesen, Lindschouw, Jan & Strudsholm, Erling (red.) (2017) *Ny forskning i grammatik 24*.

Publiceret på <https://tidsskrift.dk/nfg/index>.

Kirchmeier, Sabine (2018). *Årsberetning 2017*.

Publiceret på <https://dsn.dk/om-os/organisation/aarsberetninger/aarsberetninger>.

Artikler

Forskning

Andersen, Margrethe Heidemann (2017). Sprognormer på nettet. I: Hansen, Inger Schoonderbeek, Hougaard, Tina Thode & Petersen, Karen Thisted (red.). 16. *Møde om Udforskningen af Dansk Sprog* (s. 21-27). Aarhus: Aarhus Universitet.

Diderichsen, Philip, Christensen, Sune Just & Schack, Jørgen (2017). Særskrivningsfejl forudsiger yderligere sproglige problemer i avistekst. I: Hansen, Inger Schoonderbeek, Hougaard, Tina Thode & Petersen, Karen Thisted (red.). 16. *Møde om udforskningen af Dansk Sprog* (s. 75-90). Aarhus: Aarhus Universitet.

Jensen, Eva Skaftø (2017). Det er mig – en forskningshistorisk redegørelse for kasusvalget i ældre danske prædikativer. *Danske Studier 2017*, 5-26.

Jensen, Eva Skaftø (2017). Forkortelser og andre kortformer i Twitter. I: Andersen, Margrethe Heidemann (red.). *Sprogbrug i de nye medier. 3. symposium om sprogbrug og interaktion i de nye medier* (s. 45-66). Frederiksberg: Dansk Sprognævn. (Sprognævnets konferencereserie; 5).

- Jervelund, Anita Ågerup & Schack, Jørgen (2017). Stavning – efter diktat. *Læsepædagog*, (1), 4-8.
- Kirchmeier, Sabine (2017). Empirische Grundlagen der offiziellen Rechtschreibung in Dänemark. I: Dąbrowska-Burkhardt, Jarochna, Eichinger, Ludwig M. & Itakura, Uta (red.), *Deutsch: lokal – regional – global. Festschrift für Gerhard Stickel zum 80. Geburtstag* (s. 129-144). Tübingen: Narr.
- Kjærgaard, Anne (2017). Revising real world tax management speak – a study of reader response. *Fachsprache* (3-4), 117-138.
- Kjærgaard, Anne & Gravengaard, Gitte (2017). Fra sproglig rådgivning til co-creation-processer og big data. *CIRD Working papers in social interaction*, 3(2), 1-38.

Formidling

- Andersen, Margrethe Heidemann (2017). En palette af muligheder. *Nyt fra Sprognævnet*, (1), 11-12.
- Andersen, Margrethe Heidemann (2017). Flæskesøndag, skomagermandag, hvidetirs-dag ... og askeonsdag, skærtorsdagssuppe og langfredags væde. *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 11-13.
- Andersen, Gisle, Andersen, Margrethe Heidemann, Jensen, Jørgen Nørby, Karlsson, Ola & Våge, Ole Kristian (2017). Nyord i skandinaviske sprog. I: *Språk i Norden 2017*, 94-110. Publiceret på <https://tidsskrift.dk/sin/article/view/97007/145722>
- Jarvad, Pia (2017). In memoriam Erik Hansen. *Nyt fra Sprognævnet*, (4), 4-6.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017, 6. april). Debat: Nævnet godkender ikke nye betydninger. *Kristeligt Dagblad*.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Nye ord i dansk – 10 år på nettet. *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 2-10.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Kommentar til "Nyord og nye ord" *Sprog & Samfund* (2-3), 19-21.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). HK's eller HKs? *DL Magasinet*, (3), 34.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Alt er godt. *DL Magasinet*, (5), 34.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Hvornår er man senior? *DL Magasinet*, (6), 34.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Hvornår er man over 40? *DL Magasinet*, (1), 11.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Sammen som i sammen. *DL Magasinet*, (3), 34.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Mindre super supersygehus. *DL Magasinet*, (4), 33.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017). Fuldtid eller fuld tid? *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 17.
- Jensen, Eva Skaftø (2017). Forkortelser i Twitter. *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 4-9.
- Jensen, Eva Skaftø (2017). Anmeldelse af Gunver Skyttes bog om Eli Fischer-Jørgensen. *Danske Studier 2017*, 158-163.
- Jervelund, Anita Ågerup (2017). Prinsgemal. *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 23.
- Jervelund, Anita Ågerup (2017). Undgå de værste sproglige fejl. I: *Forfatteralmanak 2018: et arbejdsredskab for forfattere*. (s. 145-147). [Aarhus]: Aarhus Litteraturcenter.
- Jervelund, Anita Ågerup (2017). I eller på de sociale medier? *Nyt fra Sprognævnet*, (4), 16.
- Kirchmeier, Sabine (2017). Nordic Panel discussion. I: Dąbrowska, Anna, Pisarek, Walery & Stickel, Gerhard (red.). *Stereotypes and linguistic prejudice in Europe. Contributions to the EFNIL Conference 2016 in Warsaw*. (s. 273-274). Budapest: EFNIL.

- Kirchmeier, Sabine (2017). Årets ord. *Nyt fra Sprognævnet*, (1), 3-7.
- Kirchmeier, Sabine (2017). Må man blande store og små bogstaver? *Nyt fra Sprognævnet*, (1), 8.
- Kirchmeier, Sabine & Støiholm, Katrine Lund (2017). Hvor står kommaet i 2017? *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 12-17.
- Kirchmeier, Sabine (2017). De der eller dem der? *Nyt fra Sprognævnet*, (4), 10-14.
- Kjærgaard, Anne, Jeppesen, Karen Holk & Voigt, Catrine Nielsen (2017). Skrivearbejdet i det offentlige – hvordan står det til? *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 18-20.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017). Dronning eller dronning. *Nyt fra Sprognævnet*, (1), 12.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017). Sammensætninger med sociale medier. *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 18.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017). På daglig basis. *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 21.
- Mørch, Ida Elisabeth & Fahl, Laurids Kristian (2017). 10 år med luderoldt vand og krisebær – sproget.dk fylder rundt. *Nyt fra Sprognævnet*, (4), 7-9.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017). Skam på sproget.dk. *Dansknoter*, (3), 59.
- Ravnholt, Ole (2017). 3.-salslejlighed. Sådan staves det. *DL Magasinet*, (2), 34.
- Ravnholt, Ole (2017). Appen eller App'en? *Nyt fra Sprognævnet*, (1), 9-10.
- Ravnholt, Ole (2017). Kasus og sætningskløvning. *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 14-15.
- Ravnholt, Ole (2017). Kærlighed til bearnaise. *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 17.
- Ravnholt, Ole (2017). Er du, eller én, du kender, digital junkie?. *Nyt fra Sprognævnet*, (2), 18-19.
- Ravnholt, Ole (2017). Sct., Skt. eller Sankt. *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 22.
- Ravnholt, Ole (2017). Ikkedigital borger. *Nyt fra Sprognævnet*, (4), 16.
- Schack, Jørgen (2017). Ordene hustler og hustle. *Nyt fra Sprognævnet*, (3), 19.

Foredrag og conferenceindlæg

Forskning

- Andersen, Margrethe Heidemann (2017, 30. november). Delresultater af Importordsprojektet. *Selskab for Nordisk Filologi*. København: Københavns Universitet.
- Andersen, Margrethe Heidemann (2017, 16. juni). Yes, det er coolt. Om påvirkning af dansk ordforråd fra andre sprog. *CSS Conference 2017*. Lund: Lunds Universitet.
- Jarvad, Pia (2017, 30. november). Om projektet Moderne Importord i Dansk. *Selskab for Nordisk Filologi*. København: Københavns Universitet.
- Jensen, Eva Skafte (2017, 26. april). Forkortelser i Twitter. 4. *symposium om sprogbrug og interaktion i de nye medier*. Aarhus: Aarhus Universitet.
- Jensen, Eva Skafte (2017, 1. august). It is me – Old Danish subject complements in the oblique form. *The 23rd International Conference on Historical Linguistics*. Texas: San Antonio.
- Jensen, Eva Skafte (2017, 20. oktober). Annar eller annan i gammeldansk. *Selskab for Østnordisk Filologis 3. internationale konference*. København: Københavns Universitet.
- Jensen, Eva Skafte, Kragh, Kirsten & Strudsholm, Erling (2017, 27. oktober). Kasusvalget i paratagmer i dansk, fransk og italiensk. *25. grammatiknetværksmøde*. Odense: Dalum Landbrugsskole.

- Kirchmeier, Sabine (2017, 10. januar). Social impacts of an unbalanced level of technology support for European Languages. *EU-Parlamentet*. Bruxelles.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 12. juni). Multilingualism: Enabling Access to the Knowledge Society. Session 256. Social Impact of language technology. *WSIS Forum*. Geneve: UNESCO.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 20. december). Terminologi, sprogteknologi og sproget i offentlige institutioner. *CBS*. Frederiksberg: CBS.
- Kjærgaard, Anne (2017, 12. april). Future directions for plain language research in Denmark – with a look at the past and the present. *Future directions for Plain Language research: Scandinavian and American perspective*. Sverige: Gothenburg.
- Kjærgaard, Anne (2017, 6. februar) Foredrag om sproglig rådgivning. *Kommunikationsrådgivning med projektorienteret forløb*. København: Københavns Universitet.
- Kjærgaard, Anne (2017, 8. december). Brugen af tænke højt-protokoller i analysen af kommunikationsprodukter. *Præsentation for forskningsgruppen CIRCD (Centre for Interaction Research and Communication Design)*. København: Københavns Universitet.
- Kjærgaard, Anne & Jeppesen, Karen Holk (2017, 13. juni). Hvad kan læse højt-protokoller fortælle os om borgerrettet myndighedskommunikation? *Forum för textforskning*. Sverige: Linnéuniversitetet.
- Schack, Jørgen (2017, 31. maj). Perfektum participium og ordklassen adjektiver. *14. konference om Leksikografi i Norden*. Island: Reykjavik.
- Schack, Jørgen (2017, 27. oktober). Perfektum participium som adjektivisk prædikat. *Grammatiknetværksmøde 26.-28. oktober*. Odense: Dalum Landbrugsskole.
- Schack, Jørgen & Diderichsen, Philip (2017, 30. november). Kerneordsprojektet. *Selskab for Nordisk Filologi*. København: Københavns Universitet.

Formidling

- Diderichsen, Philip (2017, 13. oktober). Tidslinjen. *Fredagsfrelæggelse, del 1*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Diderichsen, Philip (2017, 13. oktober). Udvikling i brugen af personlige pronominer i sg. *Fredagsfrelæggelse, del 2*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Diderichsen, Philip (2017, 30. november). Importord over tid. *Selskab for Nordisk Filologi*. København: Københavns Universitet.
- Jensen, Jørgen Nørby (2017, 30. november). Importord i Nye Ord i Dansk. *Selskab for Nordisk Filologi*. København: Københavns Universitet.
- Jervelund, Anita Ågerup (2017, 15. maj). RO-opdateringer og ordudvalget. *Bestyrelsesseminar*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Jervelund, Anita Ågerup, Andersen, Margrethe Heidemann & Jensen, Jørgen Nørby (2017, 29. september). Normerings- og redigeringsprincipper i Retskrivningsordbogen. *Repræsentantskabsmøde*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 14. januar). Vom Aussterben bedroht? Die Entwicklung der Dänischen Sprache. *Bund der Nordschleswiger*. Sankelmark: Akademie Sankelmark.

- Kirchmeier, Sabine (2017, 28. marts). Status for dansk sprogteknologi. Høring. *Folketingets Kulturudvalg*. København: Christiansborg.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 4. maj). Det danske sprog – udvikling eller afvikling. *AOF*. København: Herlev.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 25. september). Politisk sprogbrug. *Københavns Rådhus*. København.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 13. oktober). Hvad betyder modersmålet for et menneske? *Kulturnatten*. Frederiksberg: De Døves Kirke.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 24. oktober). Sprognævnet i undervisningen. *UCC Zahle*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 26. oktober). Sprognævnet og sprogets udvikling. *Grænseforeningen*. Hillerød
- Kirchmeier, Sabine (2017, 31. oktober). Sprognævnet og sprogets udvikling. *Akademiet for talentfulde unge*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 7. november). Sproget splitter, sproget forener. *Kulturkonference*. Tønder: Museerne i Tønder.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 16. november). Sprognævnet og sprogets udvikling. *Kommunikation og Sprog*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Kirchmeier, Sabine (2017, 24. november). Det danske sprog – udvikling eller afvikling? *AOF*. København: Herlev.
- Kjærgaard, Anne & Ingemansson, Julie Meyer (2017, 6. juni) Dansk Sprognævn og klart sprog i det offentlige – med særligt henblik på sprogarbejdet i danske kommuner. *Redaktører på borger.dk*. København: Digitaliseringsstyrelsen.
- Kjærgaard, Anne (2017, 9. november). Er 'klart sprog' lettere at forstå og mere imødekommende? *Studerende på studiet International virksomhedskommunikation*. Sønderborg: Syddansk Universitet.
- Kjærgaard, Anne & Jeppesen, Karen Holk (2017, 18. maj). Digitalisering og klar kommunikation. *Kommunikation og sprog*. København.
- Kjærgaard, Anne & Jeppesen, Karen Holk (2017, 30. maj). Digitalisering og klar kommunikation. *Kommunikation og sprog*. Aarhus.
- Kjærgaard, Anne & Jeppesen, Karen Holk (2017, 1. september). Afrapportering om pilotundersøgelse af 4 SKAT-breve. *SKAT*. København.
- Kjærgaard, Anne & Kirchmeier, Sabine (2017, 7. februar). Hvordan arbejder Dansk Sprognævn med klart sprog? *Seminar om klart sprog i det offentlige*. Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Mørch, Ida Elisabeth & Christensen, Sune Just (2017, 2. marts). Dansk Sprognævns arbejde. (To gymnasieklasser fra Lyngby Gymnasium). Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017, 2. maj). Dansk Sprognævns arbejde. (Sekretærgruppe fra Kræftens Bekæmpelse). Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017, 11. maj). Dansk Sprognævns arbejde. (Danskstuderende fra Prag). Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017, 29. maj). Dansk Sprognævns arbejde. (8. klasse fra Parkskolen, Struer). Frederiksberg: Dansk Sprognævn.

- Mørch, Ida Elisabeth & Kali, Anna (2017, 4. oktober). Dansk Sprognævns arbejde. (7. klasse fra Frederik Barfods Skole). Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017, 27. oktober). Dansk Sprognævns arbejde. (Danskstuderende fra Poznan). Frederiksberg: Dansk Sprognævn.
- Mørch, Ida Elisabeth & Jervelund, Anita Ågerup (2017, 17. marts). Dansk Sprognævn på Facebook. (To gymnasieklasser fra Lyngby Gymnasium). Lyngby: Lyngby Gymnasium.
- Mørch, Ida Elisabeth (2017, 30. september). Om *sproget.dk*. (Oplæg på stand på Hieronymusdagen). København: Københavns Universitet Søndre Campus.
- Niemelä, Janne Boye & Kjærgaard, Anne (2017, 18. september). Hvad skal vi med tegnsprog? *Nordisk Sprogfest*. Aarhus.
- Niemelä, Janne Boye & Kjærgaard, Anne (2017, 18. september). Livet som tosproget – døve fortæller. *Nordisk Sprogfest*. Aarhus.
- Niemelä, Janne Boye & Kjærgaard, Anne (2017, 28. september). Om Afdeling for Dansk Tegnsprog. *Tegnsprogstolkestuderende*. København: Professionshøjskolen UCC.
- Ravnholt, Ole (2017, 15. august). Spis ikke ordene. *Samnordisk Pensionærkultur*. Væggerløse: Højskolen Marielyst.
- Schack, Jørgen (2017, 30. januar). Jagten på den gode og sikre sprogbruger. *Danske Sprogseminarer*. København.

Aktivitetsplan for 2018

Nævnet fik i begyndelsen af 2018 besked på at virksomheden skal flyttes til Bogense i forbindelse med regeringens plan Bedre Balance II. Dette vil formentlig påvirke aktivitetsniveauet og give udfordringer for økonomistyringen.

Forskning: Der skal i 2018 arbejdes på at konsolidere og formidle resultater fra igangværende forskningsprojekter og på at forberede, dokumentere og sikre nævnets datasamlinger og værktøjer med henblik på flytningen til Bogense.

Der sættes i 2018 på at afslutte de projekter som er igangsat. Det drejer sig om projektet Moderne importord i dansk, hvor der skal afholdes en afsluttende konference, samt ROhist, projektet om danske gymnasieelevers skriftlige sprogfærdighed, hvor der er planlagt et postdocprojekt og et tværinstitutionelt samarbejde, samt arbejdet med sproget i den offentlige forvaltning, hvor der fortsat sættes på metodeudvikling fortsætter. Indsamling af korpusdata og Nye ord i dansk fortsætter ligeledes.

Rådgivning og oplysning: Nævnet sætter først og fremmest på at sikre den grundlæggende drift af svartjenesten og af nævnets informationsplatforme *sproget.dk*, *dsn.dk* m.fl. Samarbejdet med DR Klog på sprog og andre danske medier samt skoletjenesten forventes at fortsætte uændret frem til flyttetidspunktet. Forskningsresultater fra arbejdet med tænke højt-protokollerne vil blive formidlet løbende.

Arbejdet med nævnets trykte og digitale publikationer, især Nyt fra Sprognævnet, vil fortsætte uændret.

Normering: Nævnet vil fortsat sørge for en stabil drift af Retskrivningsordbogen på nettet og på andre platforme for at håndtere det stigende antal brugere. I slutningen af 2018 besluttede regeringen af frikøbe nævnets ordlister til sprogteknologiske formål. Der vil derfor blive arbejdet med at markedsføre Retskrivningsordbogen som gratis sprogteknologisk resurse i de sprogteknologiske miljøer og at varetage arbejdet med det sprogteknologiske udvalg, herunder seminarer og møder i særlige fokusgrupper samt rapportskrivning, samt at markedsføre RO+, som ligeledes bliver gratis fra 2018.

Der arbejdes fortsat med at udvikle sprogbrugsprincippet empiriske basis med udgangspunkt i nævnets tekstsamlinger, hvor tekster kategoriseres efter hvor fejlfrie de er, i tilknytning til postdocprojektet om gymnasiestile og projektet om menneskers grammatikforståelse i samarbejde med universiteterne i København og Århus.

Tegnsprog: Sekretariatet for Dansk Tegnsprogråd vil i 2018 fortsætte med at betjene Tegnsprogrådet og give råd og vejledning om dansk tegnsprog.

Årets økonomiske resultat

1000 kr., løbende priser	Regnskab 2016	Regnskab 2017	Budget 2018
Ordinære driftsindtægter			
<i>Indtægtsført bevilling</i>			
Bevilling	-12.200,0	-12.100,0	-12.600,0
Anvendt af tidligere års reserverede bevillinger	0,0	0,0	0,0
Reserveret af indeværende års bevillinger	0,0	0,0	0,0
Indtægtsført bevilling i alt	-12.200,0	-12.100,0	-12.600,0
Salg af varer og tjenesteydelser	-1.068,5	-1.004,0	-350,0
Tilskud til egen drift	-720,1	-906,1	-950,0
Gebyrer	0,0	0,0	0,0
Ordinære driftsindtægter i alt	-13.988,6	-14.010,1	-13.900,0
Ordinære driftsomkostninger			
Ændring i lagre	0,0	0,0	0,0
<i>Forbrugsomkostninger</i>			
Husleje	1.184,6	1.470,1	1.500,0
Forbrugsomkostninger i alt	1.184,6	1.470,1	1.500,0
<i>Personaleomkostninger</i>			
Lønninger	7.299,8	6.921,2	6.300,0
Andre personaleomkostninger	74,3	70,0	70,0
Pension	1.129,3	1.070,9	930,0
Lønrefusion	-44,6	-40,1	0,0
Personaleomkostninger i alt	8.458,8	8.022,0	7.300,0
Af- og nedskrivninger	1.009,6	1.015,8	1.020,0
Andre ordinære driftsomkostninger	2.745,7	2.889,5	3.553,5
Ordinære driftsomkostninger i alt	13.398,7	13.397,4	13.373,5
Resultat af ordinær drift	-589,8	-612,7	-526,5
Andre driftsposter			
Andre driftsindtægter	0,0	0,0	0,0
Andre driftsomkostninger	0,0	0,0	0,0
Resultat før finansielle poster	-589,8	-612,7	-526,5
Finansielle poster			
Finansielle indtægter	0,0	0,0	0,0
Finansielle omkostninger	586,5	556,5	526,5
Resultat før ekstraordinære poster	-3,4	-56,2	0,0
Ekstraordinære poster			
Ekstraordinære indtægter	0,0	0,0	0,0
Ekstraordinære omkostninger	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-3,4	-56,2	0,0

Nævnet går ud af året med et lille overskud på 56.177 kr. og har således indfriet de økonomiske forventninger. Nævnets driftsindtægter for året blev større end oprindeligt budgetteret, hvilket dermed også har givet mulighed for at afholde flere udgifter. Indtægterne er kommet i form af tilskud fra fonde og forskningsbevillinger. Endvidere har den elektroniske udgave af Retskrivningsbogen solgt bedre end forventet, ligeledes er bogen "Nye danske ord med historie" fortsat meget efterspurgt. Endelig har Sprognævnet udarbejdet en rapport for Rigsrevisionen om sproget i SKATs vejledninger om told.

Nævnets bevilling for 2018 er forøget med 0,5 mio. kr. årligt. Indtægtsbevillingen er fra 2018 blevet tilsvarende reduceret med 0,5 mio. kr. årligt. Det sker for at sikre fri adgang til sprogdata fra nævnet via frikøb af Sprognævnets digitale ordlister, der dannes på basis af Retskrivningsordbogen. Endvidere dækker bevillingsforøgelsen også det sprogteknologiske udvalgsarbejde som påbegyndes primo 2018.

Dansk Sprognævn

Worsaaesvej 19, 4. sal
1972 Frederiksberg C

Telefon: +45 33 74 74 00

Spørgetelefon: +45 33 74 74 74
mandag-torsdag 10-12 og 13-15

Hjemmeside · www.dsn.dk

Facebook · www.facebook.com/dansksprognaevn.dk/

LinkedIn · www.linkedin.com/company/sprogn-vnet/

Twitter · www.twitter.com/DanskSprognaevn

Årsberetning 2017

© 2018 Dansk Sprognævn

ISBN 978-87-89410-74-6